

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**KRIMINALITA MLADISTVÝCH NA
JINDŘICHOHRADECKU**

Autor práce: Andrea Poláková

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: kombinovaná

Vedoucí práce: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2019

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. JUDr. Romanu Svatošovi, Ph.D., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

POLÁKOVÁ, A. *Kriminalita mladistvých na Jindřichohradecku : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2019. 71 s. Vedoucí bakalářské práce : doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Klíčová slova: kriminalita, mladiství, prevence kriminality, systém prevence, faktory ovlivňující kriminalitu, preventivní opatření

Předkládaná práce pojednává o problematice mladistvých, kteří páchají kriminální činnost. Jsou zde vymezeny základní pojmy jako kriminalita, mladiství či prevence. Nechybí ani zhodnocení faktorů, jež vedou právě k trestnímu jednání. Praktická část práce je zpracována na základě kvalitativního výzkumu, který byl realizován v podobě řízených rozhovorů s odborníky v daném oboru. Součástí výzkumné části je i zhodnocení vývoje kriminality mladistvých v zájmovém území. Výstupem práce je navržení preventivního opatření, které by se dalo aplikovat na celé Jindřichohradecko.

ABSTRACT

POLÁKOVÁ, A. *Juvenile Delinquency in Jindřichuv Hradec District : Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2019. 71 p.
Supervisor : doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Key words: crime, juveniles, crime prevention, prevention system, factors affecting crime, preventive measures

This work deals with the issue of juveniles who commit criminal activity. There are defined basic terms such as criminality, juvenile or prevention. There is also an assessment of the factors that lead to criminal behaviour. The practical part of the work is based on qualitative research, which was conducted in the form of controlled interviews with experts in the field. Part of the research part is also an evaluation of the development of juvenile delinquency in the area of interest. The output of the work is to propose a preventive measure that could be applied to the entire Jindřichův Hradec region.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce	9
2 Kriminální činnost mladistvých	11
2.1.1 Kriminalita	11
2.1.2 Mladistvý	12
2.1.3 Mladý dospělý	13
2.1.4 Osoba blízká věku mladistvého	13
2.1.5 Orgán sociálně-právní ochrany dítěte (OSPOD).....	13
2.1.6 Trestný čin.....	13
2.1.7 Provinění	14
2.2 Trestně právní sankce	14
2.2.1 Řízení ve věcech mladistvých.....	16
2.2.2 Zásady trestního řízení ve věcech mladistvých.....	16
2.3 Prevence kriminality.....	18
2.4 Charakteristické znaky trestné činnosti mládeže.....	19
2.5 Fenomenologie trestné činnosti mladistvých	21
3 Faktory ovlivňující kriminalitu mládeže.....	28
3.1 Rodina	28
3.2 Dědičnost.....	29
3.3 Vrstevnické vztahy	30
3.4 Poruchy chování související s kriminalitou mladistvých	30
3.4.1 Lhaní	31
3.4.2 Krádeže	32
3.4.3 Útěky a toulání	32
3.4.4 Záškoláctví	33
3.4.5 Alkohol.....	33
3.4.6 Drogy	34

4	Výzkum.....	35
4.1	Vývoj kriminality mladistvých na Jindřichohradecku v letech 2010-2018.....	39
4.2	Preventivní opatření	42
4.2.1	System prevence v České republice	42
4.2.2	Problematika preventivního opatření	44
4.3	Návrh preventivního opatření.....	45
4.3.1	Koncepce – Den prevence.....	45
4.3.2	Využitelnost projektu Den prevence	47
	Závěr	47
	Seznam použitých zdrojů	50
	Seznam zkratk	55
	Seznam tabulek a grafů	56
	Přílohy.....	57

Úvod

Předkládaná práce se zabývá problematikou kriminality na Jindřichohradecku. Daný region je vybrán z důvodu autorčiny znalosti území, institucí zabývajících se prevencí či kontaktů ve školských zařízeních. Vzhledem k předcházejícím faktům se předpokládá, že výsledné navržené preventivní opatření by v reálu bylo snadněji využitelné do praxe.

Práce je rozčleněna do dvou hlavních oblastí. Jedná se o teoretickou a praktickou část, jež jsou následně ještě děleny na podkapitoly. První kapitolou, se kterou se setkáváme, je Kriminalita mladistvých. Zde jsou vymezeny základní pojmy týkající se dané problematiky, jako jsou kriminalita, vymezení věkové hranice mladistvých či jaký je rozdíl mezi trestným činem a proviněním. Následují trestně právní sankce, jež přibližují problematiku uplatňování represe za spáchaný čin. První blok uzavírají kapitoly s názvy Charakteristické znaky trestné činnosti mládeže a Fenomenologie trestné činnosti mladistvých. V těchto kapitolách se dozvíme, jak se chovají mladiství při páchání skutků, jaké znaky takové chování vykazuje či zaznamenaný vývoj kriminality v Jihočeském kraji v komparaci s Českou republikou za uplynulý rok.

Druhou rozsáhlou součástí teoretické části je kapitola Faktory ovlivňující kriminalitu mládeže. Zde je zmíněn vliv rodiny, vrstevnických vztahů, trávení volného času či poruchy chování právě související s kriminalitou mládeže.

Nejdůležitější oblastí je však praktická část práce. Zde se seznámíme nejprve se systémem prevence v České republice. Jedná se o nezbytnou kapitolu pro následné navržení vhodného preventivního opatření. Výzkum práce byl založen na kvalitativním výzkumu a bylo tak osloveno několik odborníků na zkoumanou problematiku, s nimiž byl řízený rozhovor veden. Po získání výstupních informací bylo navrжено preventivní opatření, jež by mělo vést ke snížení kriminality mladistvých na území Jindřichohradecka.

Práce je standardně zakončena kapitolou Závěr, jež shrnuje poznatky získané během vypracovávání bakalářské práce.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Předkládaná práce je zaměřena na kriminalitu mladistvých na Jindřichohradecku. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část a jejím hlavním cílem je navržení preventivních opatření ke snížení kriminality mladistvých v zájmovém území. Vedlejšími cíli jsou pak komparace získaných dat a následné zhodnocení míry kriminality mladistvých.

Prvopočátečním krokem k vytvoření práce bylo podrobné nastudování literatury týkající se daného tématu. Kromě mnoha autorů bylo pracováno i s potřebnými zákony, a to zákonem č. 40/2009 Sb. – Trestní zákoník, zákon č. 141/1961 Sb. – Trestní řád, zákon č. 395/1999 – Zákon o sociálně-právní ochraně dítěte a v neposlední řadě zákon č. 218/2003 Sb. – Zákon o soudnictví ve věcech mládeže. Po seznámení s literaturou a dostupnými zdroji došlo k vypracování teoretické části, kde se seznámíme se základními pojmy týkajícími se kriminality mládeže, trestně právními sankcemi a nesmíme opomenout i příčiny vzniku kriminality mladistvých.

Dalším krokem v teoretické části bylo zhodnocení vývoje kriminality na území České republiky v letech 2008-2018 a především porovnání trestné činnosti mladistvých za předcházející rok, tedy 2018 v rámci celé České republiky a Jihočeského kraje. Veškeré statické údaje, které byly potřebné pro zpracování, jsou čerpány z policejních statistik a přehledně zpracovány do tabulek a koláčových grafů. Nedílnou součástí se stal výpočet indexu kriminality jak v Jihočeském kraji, tak pro celou Českou republiku.

Následným krokem bylo sestavení výzkumných otázek do řízených rozhovorů, jež jsou důležitým podkladem k navržení preventivního opatření ke snížení kriminality na zájmovém území. Po sestavení otázek došlo k navazování kontaktu s odborníky v dané problematice – pracovníky Orgánu sociálně-právní ochrany dítěte, metodiky prevence ve školských zařízeních, zástupců Policie ČR a Městské police či pracovníků Probační a mediační služby. Překvapením bylo zjištění, že mnoho osob takovýto rozhovor úplně odmítlo a s mnohými se kvůli jejich neochotě najít vyhovující termín bohužel nebylo taktéž možné setkat. Naštěstí takových osob se našlo méně než těch, které byly ochotny a rozhovor pro výzkumnou část předkládané práce absolvovaly. Tímto je jim srdečně poděkováno za jejich ochotu a čas. Jedná se o paní Mgr. Zdeňku Šindelářovou – vedoucí odboru sociálních věcí na Městském úřadě Jindřichův Hradec, paní PhDr. Alenu Böhmovou – pracovnice Probační a mediační služby v Jindřichově

Hradci, paní Mgr. Dagmaru Čermákovou – vedoucí odboru školství a sociálních věcí na Městském úřadě Třeboň, pana Bc. Miroslava Lukse – kurátor pro děti a mládež na Městském úřadě Dačice, pana nrap. Vladimíra Daniela – Obvodní oddělení Policie ČR Dačice, pana Vladimíra Školku- vedoucí Městské policie Třeboň a pana Mgr. et Mgr. et Bc. Karla Kanděru – ředitel ZŠP Třeboň, metodik prevence. Všichni oslovení odborníci souhlasili s uveřejněním absolvovaných rozhovorů a svých identit. Veškeré dokumenty se nachází v autorčině soukromém archivu. Během rozhovorů s několika odborníky bylo zjištěno, že v předchozích letech pracovali na jiné pozici i u jiné instituce, ale jejich obory se krásně prolínaly se zkoumanou problematikou. Díky tomuto faktu bylo využito položení otázek, jež byly primárně směřovány na jinou profesi (viz přílohy - rozhovory). Jak již bylo zmíněno výše, sjednávání schůzek bylo velmi časově náročné, proto se rozhovory konaly v měsících listopad 2018 až únor 2019, podle možností oslovených odborníků.

Po sesbírání všech důležitých podkladů pro výzkum byla provedena analýza jednotlivých rozhovorů a jejich vyhodnocení za použití metod - historické, analýzy statistických dat a technické. Poté byla zpracována nejdůležitější část práce, a to navržení preventivního opatření pro celé území Jindřichohradecka. Jedná se o návrh tematického dne se zaměřením na primární prevenci s názvem Den prevence.

Vedlejší cíl byl postaven na komparaci získaných dat z Orgánu sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) v rámci zájmového území. Při prvopočátečním stanovení časového horizontu byl určen vývoj v rozmezí let 2008 – 2018. Bohužel, roky 2008 a 2009 již nebylo možné v evidencích OSPOD dohledat, tudíž byl stanoven nový horizont, který začínal rokem 2010. Veškerá získaná data jsou zpracována do přehledných tabulek a grafů, jež jsou součástí předkládané práce.

Komplexní shrnutí se nachází v kapitole Závěr, jež je i poslední textovou kapitolou v předkládané práci.

2 Kriminální činnost mladistvých

2.1.1 Kriminalita

Pojem kriminalita označuje sociálně patologický jev, tedy takový, který není ve společnosti žádoucí a za jehož konání jsou přidělovány sankce.¹ Produktem kriminality je zločin, čili vědomé a dobrovolné spáchání činu, jež je považován za společensky nebezpečný a zakázaný nějakým pravidlem stanoveným oprávněnou osobou. Ovšem ne každý zločin, který je takto chápán v naší zemi, by byl zločinem i jinde.² Stejně tvrzení se týká i následných trestů za spáchané skutky. Názorným příkladem může být trest smrti, který je na území České republiky od roku 1991 zakázán a na území Saudské Arábie se vykonává dodnes.

Věda, jež se zabývá kriminalitou (zločinností), pachatelem, obětí a kontrolou kriminality se nazývá kriminologie. Jejím hlavním úkolem je nalézt odpověď na otázku „Proč dochází k páchaní trestné činnosti a jak jí předcházet?“³

Kriminalitu dělíme na zjevnou (registrovanou), která vyšla najevo. Na skrytou či latentní, o které se orgány činné v trestním řízení (policejní orgán, státní zástupce a soud) nedozvěděly, a na skutečnou, která je souhrnem obou předchozích.⁴

Při hodnocení kriminality jsou stěžejní její stav, struktura a dynamika. Stav je základní kvantitativní charakteristikou a lze ji vyvodit ze statistických údajů. Jedná se například o statistiky Policie ČR, justiční statistiky, poznatky z vyšetřovacích spisů, výsledky lékařských výzkumů a jiné. Struktura vypovídá o kvalitě kriminality na určitém území, hlavně z jakých hlavních druhů a forem trestných činů se skládá, kdo jsou jejich pachatelé. U nich můžeme rozlišovat kriminalitu podle věku, dosaženého vzdělání, pohlaví, profese a mnoha dalších faktorů. Dynamika kriminality charakterizuje trestnou činnost v průběhu času na daném území. Díky tomu se hodnotí vzrůstající či klesající tendence kriminality.⁵

---

¹KRAUS, B., HRONCOVÁ, J., *Sociální patologie*. 2. vyd., Hradec Králové: Gaudeámus, 2010, s. 95

²JANDOUREK, J., *Sociologie zločinu*. 1. vydání, Praha: Portál, 2011, s. 34

³SVATOŠ, R., *Kriminologie ve světle nového trestního zákoníku*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010, s. 15

⁴Tamtéž, s. 15

⁵Tamtéž, s. 19-23

2.1.2 Mladistvý

Vymezení přesné věkové hranice pro termín mladistvý je velmi komplikované. Hranice se liší jak v jednotlivých státech, tak i v rozdílných právních pojetích. Kupříkladu v občanském právu hovoříme především o pojmech zletilost a nezletilost. Za zletilého podle §30 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZ“), se považuje jedinec, který je plně svéprávný a dovršil osmnáctého roku věku. Nezletilý (§31 OZ), který nenabyl plné svéprávnosti, je způsobilým k právním jednáním, která jsou přiměřená jeho rozumové a volní vyspělosti. Ve zjednodušeném jazyce lze říci, že desetileté dítě si samo může koupit zmrzlinu v obchodě, ačkoliv se jedná o právní vztah, ale těžko si může koupit auto na leasing. Jinak je tomu i v pracovním právu, které definuje mladistvého jako zaměstnance mladšího osmnácti let. Dolní hranice je následně vymezena podle zákoníku občanského, který zakazuje závislou práci nezletilým, již jsou mladší než patnáct let, nebo nezletilým, kteří ještě neukončili povinnou školní docházku (viz Zákoník práce 262/2016 Sb.).⁶

Podle Zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSVM“), je mladistvý ten, kdo v době spáchání provinění dovršil patnáctý rok a nepřekročil osmnáctý rok svého věku. Ovšem musí se přihlídnout ještě k trestní odpovědnosti mladistvého, a to podle § 5 ZSVM, kdy je trestně odpovědný ten, kdo v době spáchání činu dosáhl takové rozumové a mravní vyspělosti, že mohl rozpoznat protiprávnost svého jednání nebo ovládat své jednání.⁷

Dítětem se podle Úmluvy o právech dítěte rozumí jedinec, jenž je mladší osmnácti let.⁸

Z výše uvedeného vyplývá, že pro osobu mladší osmnáct let se v různých právních předpisech užívá různého označení.

---

⁶Zákoník práce, www.zakonyprolidi.cz[online]. 2018 [cit. 2018-11-11]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89?text=obcanský+zákoník>

⁷Zákon č. 218/2003, www.zakonyprolidi.cz[online]. 2018 [cit. 2018-20-11]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-218>

⁸Dítě, www.unicef.cz[online]. 2018 [cit. 2018-20-11]. Dostupné z: https://www.unicef.cz/odkazove_zdroje_textove_materialy/prava_deti/hlavni_principy.pdf

2.1.3 Mladý dospělý

V kriminologické literatuře se můžeme setkat s pojmem mladý dospělý. Jedná se o věkovou kategorii osmnáct let a více.⁹ Horní hranice však není přesně vymezena. Z hlediska vývojové psychologie můžeme hovořit až o věku třiceti let.¹⁰

2.1.4 Osoba blízká věku mladistvého

V trestněprávním pojetí se objevuje tento termín ve spojitosti s obdobím mezi osmnáctým a devatenáctým rokem. Pokud v této fázi života jedinec spáchá trestný čin, je použito polehčujících okolností při vyměřování trestu.¹¹

2.1.5 Orgán sociálně-právní ochrany dítěte (OSPOD)

Jedná se orgán, který ochraňuje práva a zájmy nezletilých dětí v České republice. Zajišťuje práva dítěte na život, na jeho příznivý vývoj, na rodičovskou péči a život v rodině a na vzdělání. Zahrnuje se zde také ochrana dítěte před jakýmkoliv tělesným či duševním násilím, zanedbáváním, zneužíváním a vykořisťováním. Všechny úkony, jež má OSPOD ve svých kompetencích, nalezneme v zákoně č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.¹²

2.1.6 Trestný čin

Trestným činem se rozumí protiprávní čin, který je podle trestního zákona za trestný označený a který vykazuje znaky, jež jsou v takovém zákoně uvedené. Trestné činy se následně dělí na přečiny a zločiny. Přečiny jsou převážně spáchané z nedbalosti nebo mohou být i úmyslné, avšak jejich horní hranice trestu odnětí svobody nepřekračuje pět let. Naopak zločiny jsou všechny činy, které nejsou označené za přečiny. V této kategorii se setkáváme i s pojmem zvlášť závažný zločin. Jedná se o úmyslný trestný čin, za který stanoví trestní řád horní hranici odnětí svobody nejméně deset let. Aby bylo možné hovořit o trestném činu, musí skutek nabývat znaků skutkové podstaty.¹³

---

⁹ ZOUBKOVÁ, I., *Kontrola kriminality mládeže*. 1. vydání, Dobrá Voda u Pelhřimova: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2002, s.33

¹⁰ VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 4. vydání, Praha: Portál, 2008, s. 14

¹¹ *Trestní zákoník*, www.zakonyprolidi.cz[online]. 2018 [cit. 2018-20-11]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>

¹² *Zákon 359/1999 Sb.*, www.zakonyprolidi.cz[online]. 2018 [cit. 2018-22-11]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-359>

¹³ *Trestní zákoník*, www.zakonyprolidi.cz[online]. 2018 [cit. 2018-22-11]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>

2.1.7 Provinění

Pojem provinění se rozumí trestný čin, kterého se dopustil mladistvý. Pokud zákon o soudnictví ve věcech mládeže nestanoví jinak, pak se provinění posuzuje podle trestního zákoníku. Toto vymezení najdeme v §6 ZSVM.¹⁴

2.2 Trestně právní sankce

Smyslem sankce je především trest a náprava smýšlení pachatele. Ovšem nebylo tomu tak vždy. V období starověku bylo trestání a následné zacházení s mladistvými stejné jako u dospělých lidí. Inovace a nový neotřelý pohled na tuto problematiku přišly až v první polovině 19. století v Americe. Jednalo se o teorii, kdy odpovědnost za konání mladistvého nese jeho rodič, a pokud selže i on, musí nést odpovědnost stát. Následně se přidávaly i ostatní státy v Evropě, například nynější Německo či Rakousko. Postupné upravování procesního postavení mladistvých vedlo až k vydávání samostatných zákonů. Restorativní justice se projevuje v porevoluční České republice od 90. let. Aktuálním uplatňovaným zákonem pro sankcionování mladistvých je zákon o soudnictví ve věcech mládeže.¹⁵

Zákon o soudnictví ve věcech mládeže upravuje i následné potrestání mladistvých za spáchané provinění. Primárním znakem ukládaných opatření je především náprava smýšlení mladistvého. Respektive se snaží o výchovné působení, které povede k jeho následnému spořádanému životu. Rozlišují se tři druhy opatření, a to výchovná, ochranná a trestní. Podle Němcové se výchovná a trestní opatření ukládají mladistvým, kteří jsou trestně odpovědní, jako trest za spáchané provinění, a naopak ochranná opatření se ukládají za čin jinak trestný a pouze těm, kteří za své jednání neodpovídají.¹⁶

Do **výchovných** opatření spadá dohled probačního úředníka, probační program, výchovné povinnosti, výchovná omezení a napomenutí s výstrahou. Výchovná opatření ukládá soud pro mládež, v přípravném řízení navrhuje opatření státní zástupce, který ovšem potřebuje souhlas mladistvého. Tento souhlas může mladistvý kdykoliv odvolat až do doby, než je trestní řízení pravomocně ukončeno. Prohlášení o odvolání mladistvý podá k soudu pro mládež nebo v přípravném řízení státnímu zástupci, který vede řízení.

---

¹⁴Zákon č. 218/2003, www.zakonyprolidi.cz[online]. 2018 [cit. 2018-23-11]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-218>

¹⁵ SCHELLEOVÁ, I., *Právní postavení mladistvých*. 1. vydání. Praha: Eurolex Bohemia, 2004, s. 27

¹⁶NĚMCOVÁ, A., *Trestní odpovědnost a ukládání sankcí mladistvým*. Praha, 2011. Disertační práce. Universita Karlova v Praze, Právnická fakulta, Vedoucí disertační práce: prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc., s. 108

Soud pro mládež souhlas mladistvého potřebuje pouze v případě probačního programu. Opatření se ukládají maximálně na dobu tří let, pokud nejsou nařízena jednorázově. Smyslem výchovných opatření je změna současného života mladistvého, snaží se výchovně působit a odvrátit mladistvého od konání provinění.¹⁷

Ochranná opatření zahrnují ochranné léčení, zabezpečovací detenci, zabránění věci a ochrannou výchovu. Rozdílem mezi výchovnými a ochrannými opatřeními je především fakt, že s výchovnými musí mladistvý souhlasit a souhlas jde kdykoliv odvolat, což u ochranných nelze. Můžeme říci, že ochranná opatření působí na individuální prevenci, na rozdíl od trestních opatření, kde převažuje prevence celospolečenská. Ochranná opatření nařizuje pouze soud a bez souhlasu mladistvého.¹⁸ Hlavním smyslem ukládání těchto opatření je kladné ovlivnění duševního, mravního a sociálního vývoje. Podle zákona o soudnictví ve věcech mládeže se ukládají ochranná léčení a výchova a zabezpečovací detence. Zabránění věci a části majetku se posuzuje podle trestního zákoníku.¹⁹

Trestními opatřeními jsou obecně prospěšné práce, peněžité opatření, peněžité opatření s podmíněným odkladem výkonu, propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty, zákaz činnosti, vyhoštění (v případě cizího státního příslušníka), domácí vězení, zákaz vstupu na sportovní či kulturní a jiné akce, podmíněné odnětí svobody, podmíněné odnětí svobody s dohledem a odnětí svobody nepodmíněně, kde se trestní sazby snižují na polovinu než u sazeb pro dospělého pachatele.²⁰ Opatření se ukládají pouze v soudním řízení pro mládež a musejí dbát na ochranu mladistvého před nežádoucími a škodlivými vlivy na jeho rozvoj. Při ukládání opatření soud přihlédne k individuálním vlastnostem mladistvého a taktéž k polehčujícím okolnostem. Těmi jsou:

- Úspěšné vykonání probačního programu nebo jiného vhodného programu sociálního výcviku, psychologického poradenství, terapeutického programu, programu zahrnujícího obecně prospěšnou činnost, vzdělávacího,

---

¹⁷Zákon č. 218/2003, www.zakonyprolidi.cz[online]. 2018 [cit. 2019-5-1]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-218>

¹⁸NĚMCOVÁ, A., *Trestní odpovědnost a ukládání sankcí mladistvým*. Praha, 2011. Disertační práce. Universita Karlova v Praze, Právnická fakulta, Vedoucí disertační práce: prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc., s. 134

¹⁹Zákon č. 218/2003, www.zakonyprolidi.cz[online]. 2018 [cit. 2019-5-1]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-218>

²⁰NĚMCOVÁ, A., *Trestní odpovědnost a ukládání sankcí mladistvým*. Praha, 2011. Disertační práce. Universita Karlova v Praze, Právnická fakulta, Vedoucí disertační práce: prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc., s. 148

doškolovacího, rekvalifikačního či jiného vhodného programu k rozvíjení sociálních dovedností a osobnosti mladistvého

- Vypořádání s poškozeným, úplné či částečné nahrazení způsobené škody, odčinění či zmírnění škody, jež způsobil mladistvý poškozenému, a přičinění se k obnovení narušených právních a společenských vztahů, které byly narušeny jeho závadovým chováním
- Chování mladistvého po spáchání provinění bylo takové, že se dá v budoucnu jeho recidiva vyloučit²¹

Všechna opatření jsou ukládána po pečlivém zvážení soudu, který přihlíží ke všem okolnostem, a se snahou o co největší míru nápravy a ochranou společnosti od dalšího páchání kriminality odsouzeným. Opatření se dají ukládat samostatně či kombinovaně.

2.2.1 Řízení ve věcech mladistvých

Pojmem trestní řízení je označen zákonem upravený postup příslušných orgánů státu neboli orgány činné v trestním řízení (dále jen OČTR). Jejich cílem je zjistit, zda byl daný skutek spáchán, zjistit jeho pachatele a uložit mu trest podle zákona. Dále zajišťují, aby bylo rozhodnutí vykonáno. V případě řízení ve věcech mladistvých se trestní řízení drží zákonem pevně zakotvených zásad, které jsou vyjmenovány a popsány v zákoně o soudnictví ve věcech mládeže, konkrétně §3, a celkem obsahuje osm zásad, jež jsou modifikovány na mladistvé pachatele. Mezi nejdůležitější patří především tři zásady, které jsou blíže popsány v následujících řádcích.²²

2.2.2 Zásady trestního řízení ve věcech mladistvých

2.2.2.1 Zásada restorativní justice

Kompletní znění nalezneme v §3 odstavci 1 ZSVM. Jednotlivé sankce jsou mladistvým ukládány z důvodu přetrhání sociálních vztahů ve škodlivých skupinách a

---

²¹Zákon č. 218/2003, www.zakonyprolidi.cz[online]. 2018 [cit. 2019-5-1]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-218>

²²Zákon č. 218/2003, www.zakonyprolidi.cz[online]. 2018 [cit. 2018-20-11]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-218>

snaží se naopak lépe začlenit do sociálního a rodinného prostředí, čímž se předchází páchání následným skutkům, které by mohl mladistvý dále činit.²³

2.2.2.2 Zásada subsidiarity trestních opatření

Zásadu upravuje §3 odstavec 2 ZSVM, který navazuje na předchozí odstavec a hovoří o principu, kdy lze trestního opatření použít pouze, když by zvláštní způsoby řízení a opatření nevedly k obnově sociálních vztahů a následnému zamezení protiprávního jednání.²⁴

2.2.2.3 Zásada zvláštního přístupu k mladistvým

Zásada stanovuje v § 3 odstavec 4 ZSVM, že pokud se řízení vede podle zákona v soudních věcech mladistvých, je potřeba postupovat s přihlédnutím k věku, zdravotnímu stavu, rozumové a mravní vyspělosti osoby, aby byl její další vývoj co nejméně ohrožen. Je potřeba dbát, aby se na pachatele působilo výchovně. V neposlední řadě se zde zmiňují OČTŘ, které jsou povinny vést řízení se zohledněním věkových a osobnostních specifik. Dále se právně ukládá spolupráce mezi OČTŘ a OSPOD.²⁵

Další důležitou zásadou můžeme shledávat § 3 odstavec 5 ZSVM, který ukládá ochranu identity mladistvých, proti kterým se řízení vede. Jedná se o ochranu osobních údajů a soukromí této osoby, která je považována za nevinnou až do doby, než bude její vina prokázána zákonným způsobem. Poslední zásada, kterou bychom mohli zmínit, je uvedená v odstavci 8 ZSVM, kde se uvádí, že OČTŘ působící v trestních věcech mladistvých musí mít zvláštní přípravu pro zacházení s mládeží.

Pokud hovoříme o trestním řízení ve věcech mladistvých, je potřeba si uvědomit, že se setkáme s odlišnostmi průběhů řízení s mladistvými a klasickými trestními řízeními s dospělými osobami. Jelikož se jedná o obsáhlou kapitolu zákona, nebude tato problematika v předkládané práci řešena, pouze odkáže na zákon v soudních věcech mladistvých díl 7- Řízení ve věcech mladistvých.

---

²³Zákon č. 218/2003, www.zakonyprolidi.cz/online. 2018 [cit. 2018-20-11]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-218>

²⁴ tamtéž

²⁵ tamtéž

2.3 Prevence kriminality

Pojmem prevence se rozumí ochrana a předcházení škodlivým jevům.²⁶ Jedná se o komplex sociálních a situačních preventivních opatření, mezi které spadá i informování široké veřejnosti k ochraně před trestnými činy či pomoc obětem trestných činů. Samotná prevence kriminality souvisí s prevencí zaměřenou na různé závislostní chování.²⁷ Jedná se o speciální oblast prevence, která má plnit ochranu před kriminalitou jejím předcházením.²⁸ Jde o soubory aktivit, jež jsou orientované na odstranění či oslabení faktorů způsobujících kriminalitu a jejichž cílem je snížit počet kriminálních činů na minimum, popřípadě je úplně odstranit. Všechny takovéto aktivity jsou mimotrestního charakteru. Jedná se tak o preventivní působení jak na faktory kriminality, příležitosti k jejímu páčání, tak na potencionální oběti či pachatele.²⁹ Aby působení preventivních opatření bylo co nejúčelnější, rozlišuje se jejich struktura a úroveň. Do struktury prevence kriminality řadíme sociální, situační a viktimologickou prevenci. Pokud hovoříme o úrovni, na které se působí, jde o prevenci primární, sekundární a terciární. Ty jsou doplňujícími ze sociálních a situačních přístupů.³⁰ Sociální prevence zahrnuje aktivity ovlivňující proces socializace a sociální integrace jedince a aktivity zaměřené na změnu nepříznivých ekonomických nebo společenských podmínek, které vedou k páčání trestné činnosti. Situační prevence vychází z dřívějších znalostí, že dané druhy kriminality se objevují v určité době, na daném místě a za daných podmínek.³¹ Jedná se například o kamerové vybavení v problémových oblastech nebo zvýšení hlídek Policie ČR. Viktimologická prevence je souhrnem koncepcí bezpečného chování, které bere ohledy na různé kriminální situace a psychologické rozpoložení ohrožených osob.³² Primární prevence je zastoupena výchovnými, vzdělávacími, volnočasovými, osvětovými a poradenskými aktivitami, které jsou zaměřené na nejširší veřejnost. Důležitá je tudíž prevence na školách cílená na děti a mladistvé.³³ O důležitosti primárního působení na děti a mladistvé je detailně

---

²⁶SVATOŠ, R., Prevence kriminality, 2. vyd., České Budějovice, Vysoká škola evropských a regionálních studií z.ú., 2016, s. 13

²⁷Prevence kriminality, www.prevencekriminality.cz [online]. 2019 [cit. 2019-3-12]. Dostupné z: <http://www.prevencekriminality.cz/prevence-kriminality/teoreticky-uvod/>

²⁸HOLCR, K., a kol., *Kriminologie*, Bratislava: Iura Edition, 2008, s. 200-201

²⁹SVATOŠ, R., Prevence kriminality, 2. vyd., České Budějovice, Vysoká škola evropských a regionálních studií z.ú., 2016, s. 16

³⁰Tamtéž 16-18

³¹Prevence kriminality, www.prevencekriminality.cz [online]. 2019 [cit. 2019-3-12]. Dostupné z: <http://www.prevencekriminality.cz/prevence-kriminality/teoreticky-uvod/>

³²SVATOŠ, R., Prevence kriminality, 2. vyd., České Budějovice, Vysoká škola evropských a regionálních studií z.ú., 2016, s. 16

³³Prevence kriminality, www.prevencekriminality.cz [online]. 2019 [cit. 2019-3-12]. Dostupné z: <http://www.prevencekriminality.cz/prevence-kriminality/teoreticky-uvod/>

hovořeno v kapitole Výzkum. Sekundární prevence se zaměřuje na práci s rizikovými jedinci a skupinami osob. U těchto lidí je zvýšená pravděpodobnost, že se stanou oběťmi nebo pachateli trestných činů.³⁴ Klasicky se může jednat o drogově závislé či pracovníky v institucích se zvýšenou možností přepadení, jako obsluha benzínových stanic nebo bankovní úředníci za přepážkou. Terciární prevence pracuje přímo s kriminálně narušenými jedinci (jejich pracovní uplatnění, celková resocializace jedince).³⁵ Stejné pojetí preventivního působení můžeme najít například u našich sousedů na Slovensku.³⁶ Samotný systém prevence je zpracován v kapitole Výzkum.

2.4 Charakteristické znaky trestné činnosti mládeže

Kriminalita, ač se na první pohled tak nemusí jevit, úzce souvisí mimo jiné i s psychickým i sociálním vývojem jedince. Největší vliv má chování samotné. Čadilová ve své práci uvádí, že chování se dělí na čtyři skupiny, a to prosociální, disociální, asociální a antisociální. Prosociální je nejméně škodlivé pro společnost. Jedná se o běžné standardní chování bez patrných odchylek od „normálu“, které se objevují pouze ve vypjatých situacích a v mezích tolerance. Mezi disociální chování se řadí například vzdorování, lhaní, neuznávání přirozených autorit a další. Tento problém však bývá spjat s věkem typickým pro mladší děti a v průběhu jedincova dozrávání se problémy ztrácejí.³⁷ Přesvědčení, že první náznaky budoucího rizikového chování se u dětí projevují již s počátkem školní docházky, mají i autoři Lahay a Waldman.³⁸ Poměrně záluďnějším je chování asociální, které je podpořeno konzumací alkoholu či jiných toxických látek a kvůli němuž se jedinec vylučuje ze společnosti. Chování je v rozporu se společenskou morálkou. Největším problémem je však chování antisociální, kdy jedinec porušuje nejen morální, ale i právní normy a již mluvíme o trestné činnosti.³⁹

---

³⁴ tamtéž

³⁵ tamtéž

³⁶ *Prevencia kriminality*, www.minv.sk [online]. 2019 [cit. 2019-3-12]. Dostupné z: <https://www.minv.sk/?prevencia-kriminality-5>

³⁷ ČADILOVÁ, O., *Sociální adaptace a její poruchy*. www.szsemb.cz[online]. 2009 [cit. 2018-26-11]. Dostupné z:

http://www.szsemb.cz/admin/upload/sekce_materialy/SOCI%C3%81LN%C3%8D_ADAPTACE.pdf

³⁸ LAYAH, B., B., WALDMAN, D., I. *Developmental model of the propensity to offend during childhood and adolescence*, www.guilford.com [online]. 2003 [cit. 2019-3-12]. Dostupné z: <https://www.guilford.com/excerpts/lahey.pdf?t>

³⁹ *Kriminalita a delikvence*, www.icm.cz [online]. 2005 [cit. 2018-12-2]. Dostupné z: <http://www.icm.cz/kriminalita-a-delikvence-charakteristika>

Kriminalita mladistvých se vyznačuje spoustou charakteristických rysů. Mezi nejčastěji zmiňované a prokazatelné je neplánovitost. Pachatel se dlouze nepřipravuje na provedení skutku, jedná impulzivně, bez velkého rozmýšlení. Klasickým příkladem může být odcizení věci, kterou má pachatelův spolužák a on po ní touží.⁴⁰ Vzhledem k tomu, že rodina pachatele mu takovou věc nemůže koupit, jedná mladistvý podle svého a věc ukradne. Může se jednat především o mobilní telefony, tablety, chytré hodinky a další. Mladistvý nedokáže ovládnout svou touhu věc vlastnit. Řídí se pudy a ty mu velí, aby uspokojil svou potřebu.

Dalším aspektem kriminality této věkové kategorie je vliv skupiny. Jedná se o skupinu, do které chce mladistvý zapadnout a získat pomyslný „obdiv“. Vzetí do skupiny je pouze začátkem kriminální činnosti mladistvého. Taková skupina organizuje kriminální činnost svých členů. Převážně se jedná o majetkovou kriminalitu, jejímž motivem je hlavně zisk. Kromě vykrádání automobilových příslušenství se jedná i o sprejerství, kdy jsou majetkové škody opravdu vysoké.⁴¹

Zoubková shrnula charakteristické vlastnosti trestných činů mladistvých takto:

- Spolupachatelství (u majetkové trestné činnosti až 100 %)
- Značná a v mnoha případech neadekvátní tvrdost
- Nedokonalá příprava (neplánovanost či použití nevhodných nástrojů)
- Využívání tělesných schopností pachatele (rychlost, síla)
- Emotivnost a impulsivnost, které reagují na momentální situaci
- Při recidivě se vyskytují podobné znaky jako u předcházejícího činu⁴²

Z autorčinných vlastních zkušeností při práci s dětmi a mladistvými by bylo vhodné mezi charakteristické rysy přiřadit i vychloubačnost. Tedy potřebu mladistvého se svými činy chlubit před ostatními. Jako příklad by mohla být uvedena rozmluva chlapce (10 let) s autorkou, kdy se jí chlapec vychloubal, že v samoobsluze v místě svého bydliště, podle jeho slov, „štípl“ již troje žvýkačky a ještě na něj nepřišli. Po vyřčení této skutečnosti chlapec vypadal, že má radost, jak chytře čin spáchal. Sice se nejedná o závažné provinění, ale vzhledem k tomu, že čin už spáchal opakovaně, je více než pravděpodobné, že bude pokračovat i nadále a se zvyšováním majetkové škody.

---

⁴⁰SVATOŠ, R., *Kriminologie*. 1. vydání, Dobrá Voda u Pelhřimova: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, s. 217

⁴¹ZOUBKOVÁ, I., *Kontrola kriminality mládeže*. 1. vydání, Dobrá Voda u Pelhřimova: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2002, s. 26

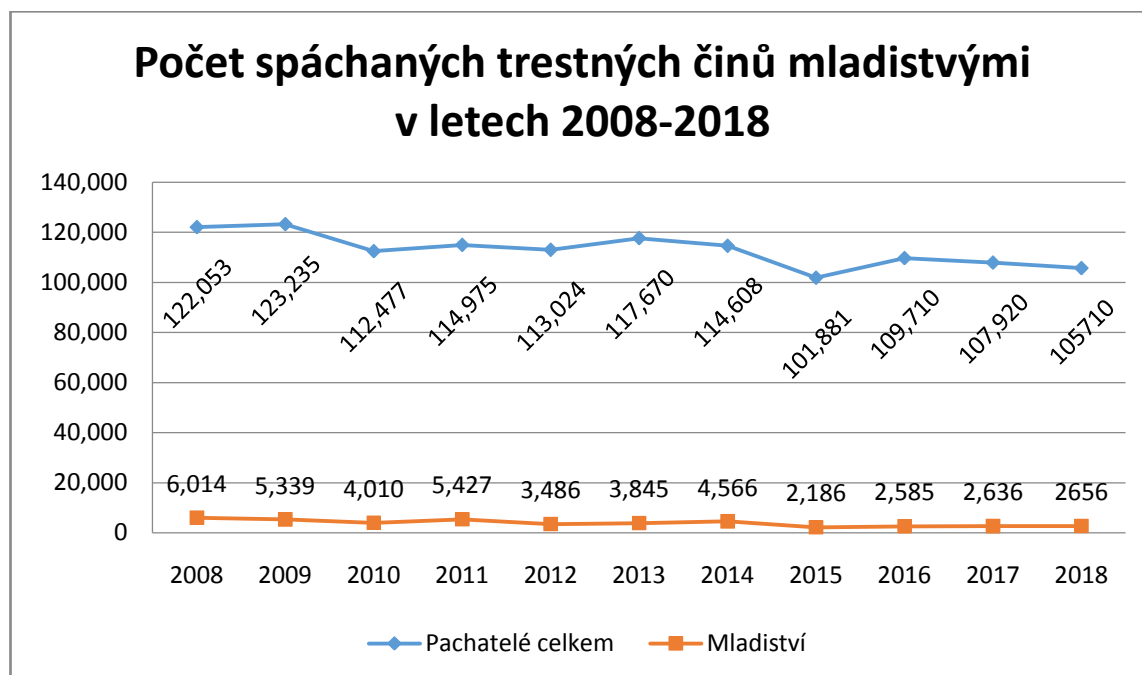
⁴²Tamtéž, s. 27

2.5 Fenomenologie trestné činnosti mladistvých

Pojmem fenomenologie trestné činnosti rozumíme stav, strukturu a dynamiku kriminality. Cílem kriminologie je získat informace, které přispějí k objasnění příčin, ověření teorií a následnému hledání vhodných forem trestní politiky a její hodnocení. Děje se tak na základě získaných poznatků určujících stav, vývoj a strukturu kriminality.⁴³

Stav neboli rozsah kriminality se dá vyjádřit jako počet trestných činů, které byly spáchány na určitém území za určitý časový úsek. Jedná se o absolutní čísla, jež jsou aplikována především na území celé České republiky nebo na kraje, převážně za období jednoho roku.⁴⁴

Graf č. 1- Počet spáchaných trestných činů mladistvými v letech 2008-2018

Zdroj: policejní statistiky, vlastní zpracování

⁴³ SVATOŠ, R., *Kriminologie ve světle nového trestního zákoníku*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010, s. 15

⁴⁴Tamtéž, s. 19

V historii byla samotná kriminalita mládeže na území Československa registrována od šedesátých let dvacátého století. Stav kriminality mládeže byl stabilní v osmdesátých letech, kdy děti a mladiství spáchali průměrně 20 000 skutků ročně, což byl 15% podíl na celkové kriminalitě celého státu.⁴⁵

Největším problémem se stala devadesátá léta, kdy kriminalita mladistvých rapidně stoupala. V procentním zastoupení se dal vykázt vzrůst z již zmiňovaných 15% na rovných 20%. Tento trend dokládá i fakt, že každý pátý čin byl proveden osobou mladší osmnácti let. Nejvyšší čísla byla evidována v roce 1996, kdy mladistvých bylo usvědčeno 13 392 z celkového počtu 118 456 zločinů. Od roku 1997 hodnoty začaly pozvolna klesat. Tento trend byl patrný až do roku 2002, kdy došlo k poklesu, ovšem ne tak rapidnímu jako u nezletilých. Vysvětlením je podle Svatoše legislativní úprava způsobené škody u trestného činu krádeže platná od 1. 1. 2002, kdy byla výše škody zvednuta z dosavadních 2 000 Kč na 5 000 Kč.⁴⁶ Vývoj stagnoval až do roku 2007, kdy došlo k mírnému nárůstu kriminality.

Nejvíce páchají děti a mladiství majetkovou trestnou činností, jejímž motivem je převážně zisk.⁴⁷ Jedná se zejména o různé krádeže, např. kol, mobilních telefonů, automobilů či vykradení domů, bytů.⁴⁸ Do majetkové kriminality spadá i tzv. sprejerství, které sice má na celkové kriminalitě menší podíl, ale vznikají kvůli němu obrovské majetkové a kulturní škody.⁴⁹ Ovšem v policejních statistikách se setkáváme s faktem, že sprejerství je obsaženo v ostatní kriminalitě. V majetkové je pouze kvalifikace poškozování cizí věci.⁵⁰

Mírný nárůst sledujeme i v roce 2008, kdy počet mladistvých pachatelů dosáhl 6 tisíc. Od roku 2009 má vývoj klesající tendenci, až do roku 2011, kdy se stav opět zvýšil. Podobný vývoj sledujeme i v průběhu dalších let.

Mnoho odborníků přichází s různými teoriemi poklesu. Mezi nejčastější patří, že vývoj kriminality mladistvých souvisí s počtem mladistvých na celkovém počtu

---

⁴⁵ ZOUBKOVÁ, I., *Kontrola kriminality mládeže*. 1. vydání, Dobrá Voda u Pelhřimova: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2002, s. 28

⁴⁶ SVATOŠ, R., *Vývoj kriminality mládeže v České republice*, www.prevencekriminality.cz [online]. 2013 [cit. 2018-11-11]. Dostupné z: http://www.prevencekriminality.cz/evt_file.php?file=171

⁴⁷ Tamtéž

⁴⁸ *Policejní statistiky*, www.policie.cz [online]. 2005 [cit. 2018-12-3]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

⁴⁹ ZOUBKOVÁ, I., *Kontrola kriminality mládeže*. 1. vydání, Dobrá Voda u Pelhřimova: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2002, s. 22

⁵⁰ *Policejní statistiky*, www.policie.cz [online]. 2017 [cit. 2019-1-3]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

obyvatelstva. Toto tvrzení vyvrátil Svatoš ve svém článku, kde pomocí tendenčních (lineárních) přímek dokázal, že počet mladistvých pachatelů na celkovém počtu pachatelů klesá mnohem rychleji než vývoj počtu mladistvých na celkovém počtu obyvatel. Stejným způsobem dokazuje, že ani liberálnější pojmání právních úprav nemá výrazný vliv na úbytek mladistvých pachatelů.⁵¹

Na snižování nemá podle Svatoše vliv ani vyšší latence u drobné kriminality či změna výše škody u majetkových deliktů.⁵² Jak je tedy možné, že kriminalita páchaná mladistvými je čím dál menší? Vysvětlením může být, jak se mnoho odborníků domnívá a Svatoš potvrzuje, odklon mladistvých od klasických tradičních druhů kriminality ke kriminalitě počítačové. Bohužel, stále chybějí data k dostatečnému prokázání, ale jako předpoklad je tvrzení velmi relevantní.⁵³

Struktura kriminality je určována různými kritérii jako členění podle osoby pachatele, osoby poškozeného nebo operativních kritérií. V předkládané práci je využito policejních kritérií, jež jsou zaneseny do policejních statistik. Hovoříme tedy o násilné, mravnostní, majetkové, zbývající a ostatní kriminalitě.⁵⁴

Nejlépe vystihne současnou strukturu kriminality následující tabulka, která zachycuje jak celostátní strukturu kriminality mládeže v roce 2018, tak i strukturu v Jihočeském kraji, který je pro tuto práci klíčový.

---

⁵¹SVATOŠ, R., *Jaké aspekty ovlivňují pokles registrované kriminality páchané mládeží v ČR*. In. *Zborník zo stálého medzinárodného seminára konaného 23. a 24. mája 2017 v Peišťanoch „Aktuálne problémy kriminologickej prognostiky VIII“*. Bratislava: Akadémia policajného zboru v Bratislave, katedra kriminológie, 2017, s. 81-90. ISBN 978-80-8054-741-7

⁵²Tamtéž, s.82

⁵³SVATOŠ, R., *Jaké aspekty ovlivňují pokles registrované kriminality páchané mládeží v ČR*. In. *Zborník zo stálého medzinárodného seminára konaného 23. a 24. mája 2017 v Peišťanoch „Aktuálne problémy kriminologickej prognostiky VIII“*. Bratislava: Akadémia policajného zboru v Bratislave, katedra kriminológie, 2017, s. 81-90. ISBN 978-80-8054-741-7

⁵⁴SVATOŠ, R., *Kriminologie ve světle nového trestního zákoníku*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010, s. 20-21

Tabulka č. 1 – Nejčastější druh kriminality páchaný mladistvými v roce 2018 na území celé České republiky a v Jihočeském kraji

Nejčastější druh kriminality páchaný mladistvými v roce 2018 na území celé České republiky a v Jihočeském kraji				
druh	ČR	JK	Index v ČR	Index v JK
Násilná kriminalita	512	26	0,48	0,41
Mravnostní kriminalita	319	20	0,3	0,31
Majetková kriminalita	1 065	68	1	1,06
Ostatní kriminalita	678	40	0,64	0,62
Zbývající kriminalita	70	6	0,07	0,09
Hospodářská kriminalita	127	4	0,12	0,06
CELKOVÁ KRIMINALITA	2 771	164	2,6	2,56

Zdroj: Statistiky Policie ČR, vlastní zpracování

Jak můžeme vidět v tabulce č. 1, mezi nejpočetnější trestnou činností, kterou páchají mladiství, je majetková trestná činnost. Na území České republiky bylo spácháno celkem 1 065 provinění, z čehož nevýrazněji byly zastoupeny krádeže prosté v celkovém počtu 551 skutků, což je skutečně více než polovina všech majetkových trestných činů. Po prostudování podrobnějších statistických údajů bylo zjištěno, že nejčastěji se jednalo o různé formy krádeží motorových dvoustopých vozidel, krádeží věcí z aut, krádeží součástek motorových vozidel a krádeží jízdních kol. Tyto skutky samotné byly klasifikovány ve 168 případech, což není zanedbatelné číslo. Dalším poměrně zastoupeným druhem jsou tzv. krádeže vloupáním, např. do víkendových chat, rodinných domů, obchodů či ostatních objektů.

Druhou nejpočetnější skupinou kriminality v České republice, která byla páchána mladistvými, byla násilná kriminalita. Nejčastěji se jedná o provinění úmyslné ublížení na zdraví, a to ve 212 případech. Neméně zastoupené je provinění loupež, jež bylo ve statistikách zaznamenáno ve 148 případech. Následují skutky typu vydírání (53 případů), nebezpečné vyhrožování (38 případů) či porušování domovní svobody (30 případů).

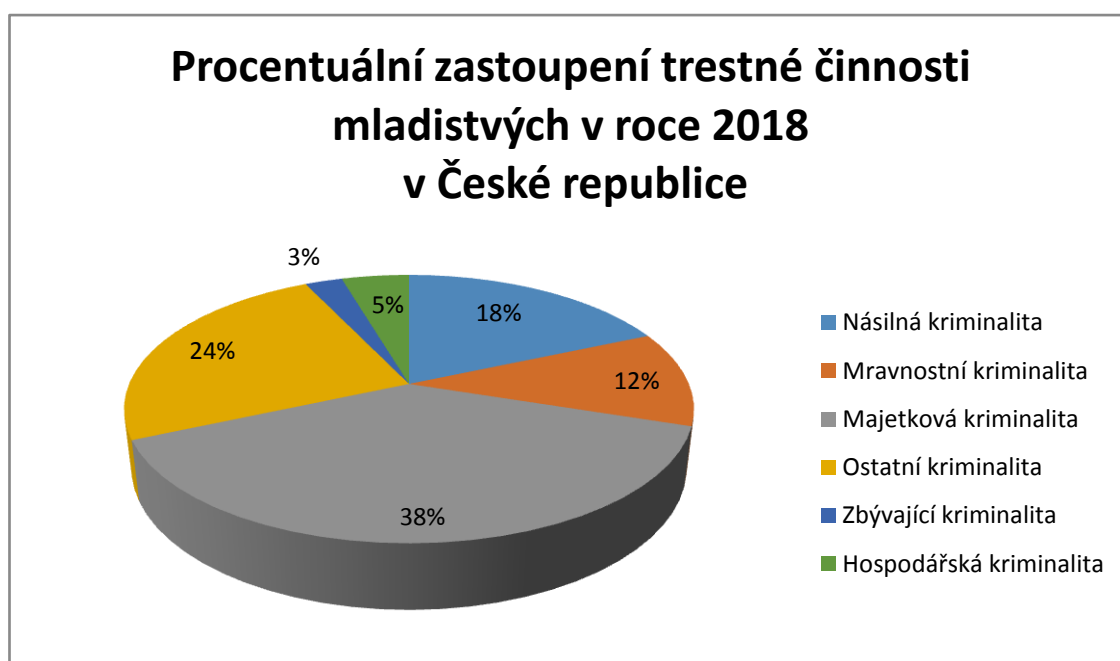
Mravnostní kriminalita je v celorepublikovém porovnání na pomyslném třetím místě s 319 statisticky zpracovanými případy. Můžeme předpokládat, že nejčastějším druhem

v této kategorii bude znásilnění, jelikož televizní i tištěná média častěji upozorňují na tento druh trestné činnosti. Opak je však pravdou. Nejpočetnějším skutkem se za loňský rok stalo pohlavní zneužívání. Tento čin byl zaznamenán v počtu 198 skutků. Naproti tomu klasifikace trestného činu znásilnění se ve statistikách objevuje dvacetkrát.

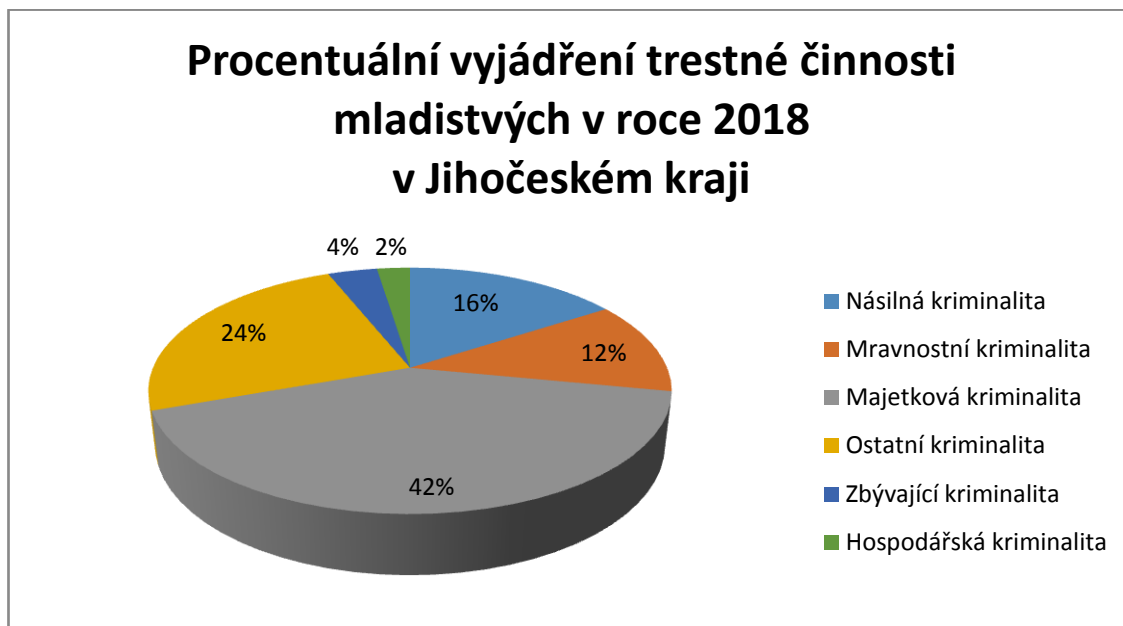
Pokud si zmiňovanou tabulku detailně prohlédneme, zjistíme, že míra kriminality v Jihočeském kraji koresponduje s mírou kriminality na celém území státu. Nejdůležitějším ukazatelem tvrzení jsou vypočtené indexy kriminality, jež reprezentují data vhodná k porovnávání mezi jednotlivými územními celky. V podstatě jsou čísla totožná, s maximální odchylkou 0,7, a to v případě násilné kriminality, kde je v horším postavení právě ČR celkově. Majetková a násilná kriminalita v jižních Čechách je vyšší než v České republice o 0,01 v případě mravnostní a o 0,06 v případě majetkové kriminality. V celkovém porovnání míry kriminality můžeme říci, že se jedná o téměř shodná čísla s pouhým rozdílem 0,04. Oba regiony jsou na stejné úrovni v oblasti kriminality mladistvých, kromě hospodářské kriminality. Zde je nejmarkantnější rozdíl mezi porovnávanými oblastmi. Bohužel, příčiny tohoto faktu se nepodařilo objasnit.

Graf č. 2- Procentuální vyjádření trestné činnosti mladistvých v roce 2018 v České republice

Zdroj: policejní statistiky, vlastní zpracování

Graf č. 3- Procentuální vyjádření trestné činnosti mladistvých v roce 2018 v Jihočeském kraji

Zdroj: policejní statistiky, vlastní zpracování

Pokud porovnáme jednotlivé grafy (graf č. 2 a 3) týkající se kriminality mládeže na území celé České republiky a Jihočeského kraje, zjistíme, že procentuální rozložení jednotlivých druhů kriminality spolu relativně korespondují. V obou případech je nejpočetnější trestnou činností majetková kriminalita. V Jihočeském kraji je zastoupená většinou skutků, a to z 42%. Česká republika je zastoupena z 38%. Pomyslnou druhou příčku procentuálního vyjádření kriminality drží v rámci celorepublikového hlediska ostatní kriminalita s rovnými 24%. Mezi tuto kategorii trestných činů řadí Policie ČR například maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání, ale také výtržnictví či sprejství. Z tohoto trestného činu bylo obviněno v roce 2018 129 nezletilých. V případě kraje Jihočeského je ostatní kriminalita páchaná ve stejném procentuálním zastoupení, tedy z 24 %. Tento fakt si můžeme prokázat na přehledně zpracovaném koláčovém grafu. Pokud se podíváme na složení ostatní kriminality v Jihočeském kraji, zjistíme, že například sprejství není klíčovým problémem tohoto kraje. Na jeho území bylo v předchozím roce obviněno pouze 15 mladistvých. Stejně zastoupení má v komparaci i kriminalita mravnostní. V obou sledovaných celcích je zastoupena z 22 %. V případě násilné kriminality je na tom hůře Česká republika s 18%. Na jihu Čech se trestné činy kvalifikované jako násilné drží na 16%.

Pokud hovoříme o zbývající kriminalitě, hovoříme převážně o ohrožování pod vlivem návykové látky či opilství. V případě hospodářské kriminality se jedná o různé druhy finančních podvodů nebo zpronevěry. Hospodářská a zbývající kriminalita jsou ve srovnání s ostatními kvalifikacemi zanedbatelné. Zajímavým faktem, jenž byl zjištěn, je dvojnásobný rozdíl v hodnotách indexů kriminality v případě hospodářské kriminality. Indexy ukazují, že v Jihočeském kraji je hospodářská kriminalita výrazněji nižší než na celostátní úrovni. Bohužel důvod příčiny se nepodařilo zjistit.

V Jihočeském kraji se jednalo v roce 2018 o 68 skutků, jež byly kvalifikovány jako majetková kriminalita. Ve srovnání se zbytkem druhů kriminality se jedná o většinovou část všech spáchaných skutků. Po detailnějším průzkumu statistik můžeme hovořit o kopírování celorepublikového trendu. Tedy opět se nejčastěji objevují krádeže vloupáním do různých objektů a stejně tak i krádeže prosté, především krádeže motorových vozidel, s největším zastoupením krádeží vozidel dvoustopých v 6 případech.

Násilná kriminalita se drží na druhém místě, na třetím se nachází mravnostní. Ta je zastoupena v počtu 20 skutků a násilná je v kriminologické klasifikaci zastoupena ve 26 případech. V případě násilné i mravnostní kriminality opět kraj vyznačuje poměr zastoupení druhu trestné činnosti stejný jako v celorepublikovém měřítku. V rámci násilné se opět nejčastěji hovoří o úmyslném ublížení na zdraví, jež bylo zaznamenáno devětkrát, o loupeži se statistika zmiňuje v šesti případech. V mravnostních činech je převaha pohlavního zneužívání (15 případů) a znásilnění pouze v jednom případě.

Jak již bylo několikrát zmíněno a statisticky prokázáno, Jihočeský kraj drží tzv. pomyslný krok s vývojem v celé České republice. Nejčastější páchané skutky jsou v procentuálním zastoupení na obou územích velmi podobné. Toto zjištění nám potvrzují i takzvané indexy kriminality, jež jsou v Tabulce č. 1 taktéž zpracovány.

Závěrem této kapitoly bychom mohli říci, že vývoj kriminality mladistvých má sestupný charakter. Ačkoliv příčiny tohoto trendu nejsou zcela implicitní, dá se předpokládat, že tento stav bude trvat i nadále a mladistvých pachatelů bude ubývat.

3 Faktory ovlivňující kriminalitu mládeže

K faktorům, jež zásadně ovlivňují jedince nežádoucím směrem, je několik. V této kapitole bude prostudováno několik nejzásadnějších, které hrají významnou roli v intelektuálním, osobnostním i socializačním rozvoji mladistvého.

3.1 Rodina

Definicí pojmu rodina se zabývá nespočet autorů, kteří na rodinu nahlíží z různých úhlů pohledů. Nejčastěji při užití slova rodina se rozumí společenská skupina, která je spojena manželstvím, pokrevními vztahy, je propojena i vzájemnou odpovědností a pomocí⁵⁵. Rodina je tedy důležitý stavební kámen lidské společnosti.⁵⁶ Všichni víme, jak důležitá je funkční rodina pro vývoj jedince. Ať pro dospělého, který zastává roli rodiče, nebo pro dítě, které zde vyrůstá. Potřebujeme zažívat pocity lásky, intimity, tělesné blízkosti i potřebu jistoty.⁵⁷ Začleňování dítěte do daného způsobu života, předávání sociálních norem či vytvoření pevných sociálních vazeb⁵⁸, to vše by se nám mělo prvotně dostávat v rodině. Pokud tomu tak není, může vzniknout problém.

Jelikož se jedná o sociální mechanismus, prochází i rodina společenským vývojem a změnami, které přináší doba. V současnosti se vytváří nové pojetí rodinného soužití a způsobu výchovy dětí v rodině, kdy dochází k uvolňování vztahů.⁵⁹ Rodina se tak stává individuální a začíná experimentovat v oblasti nových forem soužití. Může se jednat o nesezdané páry, neúplné rodiny, kdy chybí jeden z rodičů, nebo o, v České republice zatím velmi ožehavý problém, rodiče stejného pohlaví.⁶⁰

Delikventně jednající mladiství charakterizují klima svého rodinného prostředí jako chladné s minimálním zájmem rodičů o jejich osobu. V takovýchto rodinách v převážné většině chybí otec. Chlapci tak schází vzor, podle kterého by se mohl identifikovat, a dívka absentuje model mužského chování. Dalším problémem se jeví delikventní chování některého z rodičů. Může se jednat o nadměrnou konzumaci alkoholu, braní drog. Všechny tyto faktory zvyšují možnou míru potencionálního delikventního jednání u jeho potomků.⁶¹ V rodinné anamnéze mladistvých provinilců se

⁵⁵ HARTL, P., HARTLOVÁ, H. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2000, s. 512

⁵⁶ NAKONEČNÝ, M., *Sociální psychologie*. Praha: Academia, 2009, s.425

⁵⁷ MÜHLPACHR, P., *Socioplátologie*. Brno: Masarykova univerzita, 2008, s.70

⁵⁸ VÝROST, J., SLAMĚNÍK, I. *Sociální psychologie*. 2.vydání, Praha: Grada, 2008, s.26

⁵⁹ MÜHLPACHR, P., *Socioplátologie*. Brno: Masarykova univerzita, 2008, s. 21

⁶⁰ KELLER, J., *Soumrak sociálního státu*. 1. vydání, Praha: Sociologické nakladatelství, 2005, s. 29

⁶¹ KROFTOVÁ, A., MATOUŠEK, O. *Mládež a delikvence*. Praha: Portál, 2005. s. 43, 45

setkáváme s podobnými, dalo by se říci charakteristickými rysy rodinné výchovy. Rodinné zázemí, z něhož delikventi pocházeli:

- jedná se o nechtěné či nemilované dítě (53%)
- pochází z rozvrácené, popřípadě jinak sociálně nefunkční rodiny (57%)
- od raného věku býval trestán (nadměrně, nespravedlivě, nedostatečně 57%)
- nadměrná nebo nedostatečná výchova (65%)
- v rodinném kruhu byl diagnostikován alkoholismus, pokus o sebevraždu, psychiatrické problémy, rodič alespoň 1x ve výkonu trestu (63%)⁶²

3.2 Dědičnost

Po nastudování odborné literatury nebylo zjištěno, že kriminální vlohy mladistvých by byly jednoznačně zděděné. Působí na ně mnoho dalších faktorů, které vedou ke kriminálnímu chování, a ty jsou prokazatelně zděděné. Jedná se například o chování, které dědičnost velmi ovlivňuje. Ovšem u mladistvých není dědičnost natolik prokazatelná jako u dospělých. Příčinou může být kratší doba projevení genetického fondu a nesmíme opomenout ani vliv sociálních faktorů při dospívání.⁶³

Samotná problematika dědičnosti zajímala celou řadu vědců, kteří prováděli výzkumy, jež by potvrdily či vyvrátily jejich hypotézy. Nejznámějším výzkumem je studium dvojčat, z nichž nejreprezentativnější jsou výzkumy norských vědců Dalgaard a Krinnglena. Z provedených pozorování na jednovaječných (dále JD) a dvojvaječných dvojčatech (dále DD) došli k závěru, že:

- kriminální chování u JD je 2-5x shodnější než u DD
- čím menší jsou stupně závažnosti činů, tím se zmenšuje rozdíl mezi JD a DD
- pokud byla dvojčata vychovávána podobně, rozdíl mezi JD a DD je minimální
- DD a lidé, kteří nejsou z dvojčat, jsou do vězení zavírání méně častěji než JD

Znamená to tedy, že jednovaječná dvojčata se z 35% shodují v kriminálním jednání a dvojvaječná dvojčata pouze v 13% výzkumného vzorku.⁶⁴

---

⁶² NOVOTNÝ, P. *Epidemie delikvence*. Liberec: Dialog, 2006. s. 39, 40

⁶³ KROFTOVÁ, A., MATOUŠEK, O. *Mádež a delikvence*. Praha: Portál, 2005. s. 22, 23

⁶⁴ Tamtéž s. 23, 24

3.3 Vrstevnické vztahy

Nejdůležitější roli vrstevnických vztahů nacházíme v období dospívání, kdy mladí jedinci tíhnou k příslušenství do určité skupiny. Jedná se tak o projev socializace, kterým si prošel každý z nás. Formování do skupin je výrazem potřeby navazovat neformální mezilidské kontakty. Takovéto jednání bylo patrné i v minulosti - příkladem může být sdružení Pionýr.⁶⁵

Nejvíce času tráví dospívající právě se svými vrstevníky a někteří rodiče tento fakt vnímají jako negativní výchovný prvek.⁶⁶ Ovšem pro formování jedince je toto „odtržení“ od rodičů velice důležité pro jeho následující vývoj, a to v pozitivním i negativním směru - mladistvý hledá své vlastní já. Status skupiny je však mnohem důležitější pro mladistvého z dysfunkčních rodin. Specifikou České republiky je, že delikventní party vznikají z podskupin lidí, kteří se znají z jedné instituce a nejčastěji jsou přivedeny na kriminální cestu potřebou získání finančních prostředků pro svůj vybraný způsob života, jako jsou třeba diskotéky. Začínají na drobných krádežích a následně přerůstají v organizovanou partu, která je napojena na další kriminální činnost jiných skupin.⁶⁷

3.4 Poruchy chování související s kriminalitou mladistvých

Termín chování, tedy každá tělesná činnost, která je viditelná, zaznamenanatelná nebo měřitelná (například na EKG), souvisí s lidskou psychikou.⁶⁸

Pro potřebu předkládané práce je nejdůležitější pojem rizikové chování, dříve sociálně patologické jevy. Rizikovým se rozumí takové chování, kvůli němuž dochází k nárůstu sociálních, výchovných a zdravotních rizik, které jsou nebezpečné jak pro samotného jedince, tak pro společnost.⁶⁹ Vágnerová hovoří o poruchách chování jako o odchylce v socializaci. Jedinec tak není schopen vnímat a tolerovat dané normy společnosti, které korespondují s jeho věkem a rozumovými schopnostmi.⁷⁰ Příčiny vzniku se dají charakterizovat jako vícefaktorové, především biologické a sociální. Mezi biologické řadíme genetické dispozice, jako temperament, a samotné biologické faktory, jako například poruchy centrální nervové soustavy. Sociální příčinou je prostředí,

⁶⁵ HOFFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004, s. 99

⁶⁶ JEDLIČKA, R. *Poruchy socializace u dětí a dospívajících*, Praha: Grada, 2015, s. 181

⁶⁷ KROFTOVÁ, A., MATOUŠEK, O. *Mládež a delikvence*. Praha: Portál, 2005, s. 83-85

⁶⁸ *Chování a prožívání*, www.studium-psychologie.cz [online]. 2018 [cit. 2018-12-10]. Dostupné z: <https://www.studium-psychologie.cz/obecna-psychologie/3-chovani.html>

⁶⁹ *Rizikové chování*, www.adiktologie.cz [online]. 2011 [cit. 2018-12-10]. Dostupné z: <http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/377/3074/Vymezeni-rizikoveho-chovani>

⁷⁰ VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 4. vydání, Praha: Portál, 2008, s. 779

v němž se jedinec pohybuje. Může se jednat o prostředí školy, rodiny nebo party. Díky těmto faktům se může rozlišovat chování neagresivní, jako jsou lži, útoky, toulání, a agresivní, jako šikana, rvačky nebo vandalismus.⁷¹ V rámci školního rizikového chování se rozlišuje 9 kategorií chování. Jsou to:

- záškoláctví
- šikana a extrémní projevy agrese
- rasismus, popřípadě xenofobie
- působení sekt
- sexuální chování
- chování způsobené závislostí

Další dvě kategorie rizikového chování jsou problémy, které souvisí se syndromem týraného dítěte a poruchy příjmu potravy. Ačkoliv se nejedná o problémy spojené s kriminalitou, jsou řazeny do rizikového chování, jelikož se stávají čím dál větším společenským problémem a je na ně třeba taktéž preventivně působit.⁷²

V následujících podkapitolách se již budeme věnovat konkrétním problémům spojených s kriminalitou mládeže.

3.4.1 Lhaní

Ačkoli lež vnímá většina populace jako negativní jev, z psychologického hlediska se jedná o běžné obranné reakce. Díky nim se jedinec může vyhnout trestu nebo naopak získat potřebné výhody.⁷³

Rozlišujeme tři druhy lží. Smyšlenku, jež se projevuje u dětí předškolního věku, které nedokážou rozeznat přelud od skutečné situace. Druhou kategorií je bájná lež, která se projevuje u dětí mezi 10 – 11 lety a má podobu dlouhých vymyšlených příběhů. Poslední je tzv. pravá lež, která je vědomá a cílená. Jedinec přesně ví, že lže a proč to dělá. Většinou sleduje svůj prospěch.⁷⁴ Pokud si uvědomíme, že lež může mít i opakující se charakter, můžeme předpokládat, že soustavnost povede k závažnějším poruchám jedince, které by ve své konečné podobě mohly vést až k trestné činnosti.

---

⁷¹ Tamtéž, s. 780-792

⁷² *Typologie rizikového chování*, www.nuv.cz [online]. 2014 [cit. 2018-12-13]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/co-je-skolska-primarni-prevence-rizikoveho-chovani/typologie-rizikoveho-chovani>

⁷³ *Lhaní jako obrana*, www.psychotesty.psyx.cz [online]. 2016 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <http://www.psychotesty.psyx.cz/texty/lhani.html>

⁷⁴ MARTÍNEK. Z., *Agresivita a kriminalita školní mládeže*. 2. vydání, Praha: Grada, 2015, s. 111

3.4.2 Krádeže

Krádeže zastávají spíše sekundární rizikové chování, které doprovází jiný druh chování. Hovoříme tak v případě drog či jiných závislostí, kvůli kterým jsou mladiství nuceni krást, aby měli finanční prostředky na alkohol, drogy nebo jiné návykové látky. Motivací můžeme rozlišovat hned několik, a to kradení pro sebe, kdy se snaží jedinec uspokojovat své potřeby nebo se snaží upozornit na svou osobu. Krást může i pro druhé, aby se zavděčil partě, která má na jedince velký vliv (viz kapitola výše), nebo je k činu donucen.⁷⁵ Dalším aspektem je postoj rodiny a celková výchova jedince. V některých rodinách je krádež absolutně odmítána a charakterizovaná jako špatný skutek. V některých se naopak můžeme setkat s tolerováním tohoto činu. Jedná se o rodiny, ve kterých rodiče mohou sami praktikovat tento způsob života.⁷⁶ Mladistvý pak sám nemůže rozpoznat protiprávní povahu skutku, jelikož bere krádež jako přirozený jev lidského života.

3.4.3 Útěky a toulání

Pokud si mladistvý neví se svou životní situací rady nebo chce upozornit, že se děje něco, s čím potřebuje poradit, může se uchýlit k útěku z domova. Většinou jsou uskutečňovány náhle, impulzivně, bez delšího promýšlení následků. Příčina se shledává v touze po dobrodružství, popřípadě v touze se zviditelnit a být tak zajímavý před svými vrstevníky.⁷⁷ Toulání zaznamenávají nejen rodiny, ale třeba i výchovné ústavy, kdy k útekům dochází kvůli eskalaci pocitu omezení svobody.⁷⁸ Tento důvod není však jediný. Podle pracovníků těchto ústavů dochází k útekům i z důvodu nudy. Svěřenci delší dobu neprožili žádný adrenalinový zážitek a nudí se, tak jedním z mnoha druhů zpestření je právě útěk. Většinou se jedná o nechtěné dlouhodobé opuštění ústavu, a proto je utečenec chycen poblíž místa výkonu uleženého opatření. Ve valné většině případů se schovává v terénu, kde ho není na první pohled vidět, a pozoruje dění, které nastane záhy po zjištění jeho absence.

---

⁷⁵ *Krádeže*, www.sancedetem.cz [online]. 2018 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z: <https://www.sancedetem.cz/cs/hledam-pomoc/rodina-v-problemove-situaci/rizikove-chovani-ditete/kradeze.shtml>

⁷⁶ MARTÍNEK, Z., *Agresivita a kriminalita školní mládeže*. 2. vydání, Praha: Grada, 2015, s. 155-157

⁷⁷ Tamtéž, s. 122-124

⁷⁸ VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 4. vydání, Praha: Portál, 2008, s. 794

3.4.4 Záškoláctví

Hovoříme-li o záškoláctví, máme na mysli neomluvenou absenci ve škole, do které mladistvý dochází. Jedná se o úmyslné vynechávání školních vyučovacích hodin a děje se tak povětšinou bez vědomí rodičů. Následně můžeme hovořit o impulzivní povaze záškoláctví, kdy se mladistvý rozhodne náhle a bez předchozího plánování. Opakem je povaha účelová. O tu se jedná v případech, kdy je absence opakovaná. Vyhýbaní se konkrétnímu předmětu nebo předem nahlášenému testu, zkoušení atd.⁷⁹

Příčiny záškoláctví se dělí na vnější a vnitřní. Vnějšími jsou míněny především vlivy rodinného prostředí a vrstevnických skupin. Mezi vnitřní příčiny se řadí vlastní dispozice a vlastnosti absentovaného dítěte. Může se jednat o strach ze školy, který může přerůst až ve školní fobii.⁸⁰

Problémem spojeným s absencí, který není většinou řešen, je postoj rodičů. Ačkoliv škola vyrozumí rodinu ohledně vysoké míry absence, rodiče ve valné většině všechny absence následně omluví. Děje se tak, aby se vyhnuli následným opatřením typu nahlášení na OSPOD a poté pravidelnému hlídání potomků. Proti těmto praktikám jsou školská zařízení krátká. Rodiče si však neuvědomují možná rizika, která mohou ze záškoláctví vyplynout.

3.4.5 Alkohol

Neméně závažným faktorem podmiňujícím kriminální chování mladistvých je závislost, ať na alkoholu či jiných omamných a psychotropních látkách. Nejvíce rozšířenou je alkoholová závislost. Požívání nadměrného množství alkoholu se negativně podepisuje na zdraví jeho konzumenta. Obecně se dá říci, že alkohol zlepšuje náladu, uvolňuje psychické napětí a zvyšuje pocit sebejistoty, tedy alespoň z pohledu konzumenta. Množství požitého alkoholu může mít vliv na změny chování. Ty jsou spojeny i s koncentrací etanolu, tělesné hmotnosti jedince či pohlaví.⁸¹ Člověku, který je závislý na alkoholu, jeho dlouhodobé požívání přináší problémy v zaměstnání, partnerském vztahu či rodině.⁸² Závislost můžeme rozdělit do čtyř základních skupin:

- 1. stadium (počáteční)-konzument si uvědomuje častější požívání, ale zvýší četnost i množství pití, protože mu přináší úlevu od problémů

⁷⁹ MARTÍNEK, Z., *Agresivita a kriminalita školní mládeže*. 2. vydání, Praha: Grada, 2015, s. 116

⁸⁰ KREJČÍŘOVÁ, D., ŘÍČAN, P. *Dětská klinická psychologie*, Praha: Grada, 2016, s. 452

⁸¹ FISCHER, S., ŠKODA, J. *Sociální patologie: Závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. 2. vydání, Praha: Grada, 2014, s.103

⁸² NEŠPOR, K. *Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby*. 1.vyd., Praha: Portál, 2009, s. 92

- 2. stadium (rozhodné)- zvýšení spotřeby spojené s následnými výčitkami
- 3. stadium (rozhodné)-absence kontroly nad pitím, potřeba denní dávky alkoholu
- 4. stadium (konečné)-nepřetržitá konzumace, stavy bezmocnosti, jedinec není schopen zvládnout svoji závislost

Závislost je možné překonat po prodělání odvykacího syndromu a následné skupinové a režimové terapie.⁸³

V České republice je hranice pro prodej alkoholických a tabákových výrobků spjat s hranicí 18 let. Omezení je z lékařského hlediska správné, jelikož vliv alkoholu na organismus mladistvého je mnohem větší a škodlivější než na organismus dospělého jedince. Jednorázové požití alkoholu nemá tak silně ničivé účinky jako pravidelné opijení ve velké míře. Ačkoliv je prodej, jak již bylo zmíněno, omezen, můžeme se setkat s podniky, které mladistvým alkohol prodají. Za takové jednání jsou velmi vysoké peněžní sankce, i přesto se tak mnohdy děje.

3.4.6 Drogy

Braní drog má podobné důvody jako alkohol. Uživatelé se pak cítí krásnější, hubenější, schopnější, zkrátka si myslí, že jsou lepší, než když drogu nemají. Drogou se rozumí látka, která změní člověku náladu, slouží k povzbuzení nebo utlumení organismu. Ovlivňuje činnosti centrální nervové soustavy, ale i samotnou činnost mozku. Pokud se droga užívá opakovaně, dochází k závislosti, a pokud v takové stavu dojde k přerušení pravidelné dávky, přicházejí abstinenční příznaky.⁸⁴ Ty se projevují formou zimnice a horečky, kdy dochází ke střídání pocitu zimy a horka, zvracením, křečemi, podrážděností nebo bolestí kostí. Podle uživatelů závislých na drogách se jedná o nesnesitelný stav plný trýzně, kterému se každý snaží za každou cenu vyhnout.⁸⁵

Největší vliv mají drogy na jedince v oblasti individuální, sociální a na životní rozvoj jedince. V individuální oblasti hovoříme o změnách psychiky, kdy dochází k podrážděnějším či naopak apatickým reakcím, o změnách životních hodnot, k snižování sebevědomí nebo projevy lhostejnosti k sobě samému i ke svému životu.

⁸³ Tamtéž, s. 94

⁸⁴ HARTL, P., HARTLOVÁ, H. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2000, s. 122-123

⁸⁵ *Abstíák*, www.adiktologie.cz [online]. 2006 [cit. 2018-12-7]. Dostupné z: <http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/69/38/Abstak-syndrom-z-odneti-drogy-je-nesnesitelne-tryznivy>

V sociální oblasti dochází k narušování mezilidských vztahů jedince s okolím, vznikají tak časté konflikty a ztráta rodinného zázemí či přátel. Může projevit až asocíální chování, kdy závislý porušuje normy společnosti, aby si mohl zajistit prostředky na drogu. Celkový životní rozvoj je narušován projevy, jako jsou, omezování zájmů a koníčků, ztráta zájmu o školu nebo minimální školní snaha plnit si své povinnosti, která může eskalovat až k přerušení vzdělávání.⁸⁶

4 Výzkum

Výzkumná část práce je založena na řízených rozhovorech s odborníky v oblasti kriminality mládeže. Jedná se o paní Mgr. Zdeňku Šindelářovou – vedoucí Odboru sociálních věcí na Městském úřadě Jindřichův Hradec, paní PhDr. Alenu Böhmovou – pracovnice Probační a mediační služby v Jindřichově Hradci, paní Mgr. Dagmaru Čermákovou – vedoucí Odboru školství a sociálních věcí na Městském úřadě Třeboň, pana Bc. Miroslava Lukse – kurátor pro děti a mládež na Městském úřadě Dačice, pana nrap. Vladimíra Daniela – Obvodní oddělení Policie ČR Dačice, pana Vladimíra Školku- vedoucí Městské policie Třeboň a pana Mgr. et Mgr. et Bc. Karla Kanděru – ředitel ZŠP Třeboň, metodik prevence. Všechny rozhovory byly provedeny osobně s autorkou práce a jejich záznamy jsou uloženy v autorčině osobním archivu, včetně souhlasů s uveřejněním identit výše jmenovaných odborníků.

Nejpodstatnějšími výzkumnými otázkami byly:

- S jakými trestnými činy mladistvých se při své práci nejvíce setkáváte?
- Jaká preventivní opatření ke snížení kriminality mladistvých byste navrhoval/a?

---

⁸⁶VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 4. vydání, Praha: Portál, 2008, s. 200

Výzkumná otázka č. 1 – S jakými trestnými činy mladistvých se při své práci nejvíce setkáváte?

Graf č. 4 – Procentuální vyjádření výzkumné otázky č. 1

Zdroj: řízené rozhovory, vlastní zpracování

Pokud se zaměříme na výzkumnou otázku č. 1, která se týkala nejčastějších druhů trestné činnosti, můžeme vidět, že se odborníci shodli ze 41% na kriminalitě majetkové. Tento fakt nebyl překvapením, jelikož z grafů č. 2 a 3 bylo patrné, že tento trend bude nastolen i v nižších územních celcích. Pokud budeme hovořit o absolutních číslech, stejnou odpověď se prezentovalo 5 ze 7 odborníků. Nejčastěji byly zmiňované drobné a kapesní krádeže či poškozování cizí věci. Druhým nejčastěji zastoupeným druhem kriminality mladistvých na Jindřichohradecku se stala kriminalita násilná. Celkem zaujímá 25% s celkové kriminality. S porovnáním v případě České republiky a Jihočeského kraje výrazně přesahuje průměrnou hranici – 17%. Důvodů, proč je tomu tak, může být mnoho. Jedním z nich může být velký počet mladistvých ze sociálně vyloučených lokalit na zájmovém území oproti celorepublikovému měřítku. Tyto děti se prezentují jako velcí hrdinové a velmi rády ubližují osobám ve svém okolí, což souvisí s rodinnou výchovou jedinců a životními postoji jejich rodičů. Typickou lokalitou je Českovelenicko, kde bylo z důvodů neustálého zvyšování kriminality zřízené preventivní opatření – Asistent prevence kriminality. Po zavedení nového opatření kriminalita klesla, bohužel pouze v centru města České Velenice. Došlo tak k přemístění páchaní kriminality do jeho okrajových částí a sousedních obcí.

Pomyslnou třetí příčku obsazují shodně již přímo konkrétní druhy - kyberšikana a problematika návykových látek se 17%. V případě návykových látek se jedná jak o distribuci, tak nedovolenou výrobu a držení psychotropních látek a jedů pro sebe i pro jiné. Příkladem může být zmiňovaný případ řešený OSPOD Jindřichův Hradec, kdy skupina dětí ve věku 14 – 16 let požívala a distribuovala návykové látky, především marihuanu a pervitin. Kyberšikana je podle odborníků na velikém vzestupu. Příčinou je svévolné trávení volného času především u počítače, mobilů či tabletů a obrovským rozšiřování sociálních sítí. Na nich mladiství, ale již i dětští (v průměru kolem 10 let) uživatelé napadají urážkami, vydírají, ztrapňují atd. své vrstevníky, známé či náhodné ostatní uživatele. Podle Mgr. Šindelářové se s tímto trendem kriminality setkávají čím dál častěji a u čím dál mladších dětí.

Závěrem můžeme konstatovat, že také území Jindřichohradecka odpovídá struktuře kriminality s porovnáním celé ČR i Jihočeského kraje.

Výzkumná otázka č. 2 – Jaká preventivní opatření ke snížení kriminality mladistvých byste navrhol/a?

V případě otázky týkající se navrhovaných preventivních opatření již nelze odpovědi zevšeobecnit. V podstatě by se dalo říci, že „co člověk, to názor“. Často zaznívala odpověď, že by se mělo preventivně působit přímo v rodinách. Tato představa je sice krásná, ale z autorčina pohledu velmi těžko proveditelná. Odborníci by viděli jako schůdnou intervenci terénního pracovníka, který by přímo navštěvoval a pracoval v rodinách. Z autorčiných vlastních zkušeností je rozhodně tato varianta neuskutečnitelná. Především v sociálně vyloučených rodinách či u příslušníků jiné etnické národnosti. Velkým problémem je navázání kontaktu s rodinami i z důvodu školní docházky jejich potomků, natož navštěvování a dávání rad v jejich přirozeném prostředí. Jedinou možností, kdy by byli ochotni terénního pracovníka vyslechnout, by bylo slíbení odměny. Tímto stylem myšlení jsou vychovávány už malé děti. Pokud se postoje rodičů nezmění jiným vlivem okolností, není rodinná intervence možná.

Dalším častým názorem bylo, že organizace na lokální úrovni dělají pro prevenci maximum. S tímto tvrzením se dá souhlasit do doby, než se zaměříme na odpověď u otázky – **Jsou nějaká opatření, která vaše instituce organizuje nebo se na nich podílí?** Často bylo odpovězeno, že v současné chvíli na tyto věci není úplně

dostatek času z důvodu velkého administrativního zatížení. V této chvíli zjistíme, že odpovědi na tyto dvě otázky se v některých případech vylučují. Dělá se maximum, ale není čas. Toto je bohužel zjištění, které se často setkává s realitou. Není to ovšem vina pracovníků dané instituce, kteří by nechtěli preventivně působit, ale chyba byrokracie, která zatěžuje odborníky čím dál víc. Bylo by vhodné zaměřit se i na tento problém a zkusit jej legislativně více ošetřit tak, aby se dalo věnovat i těmto věcem.

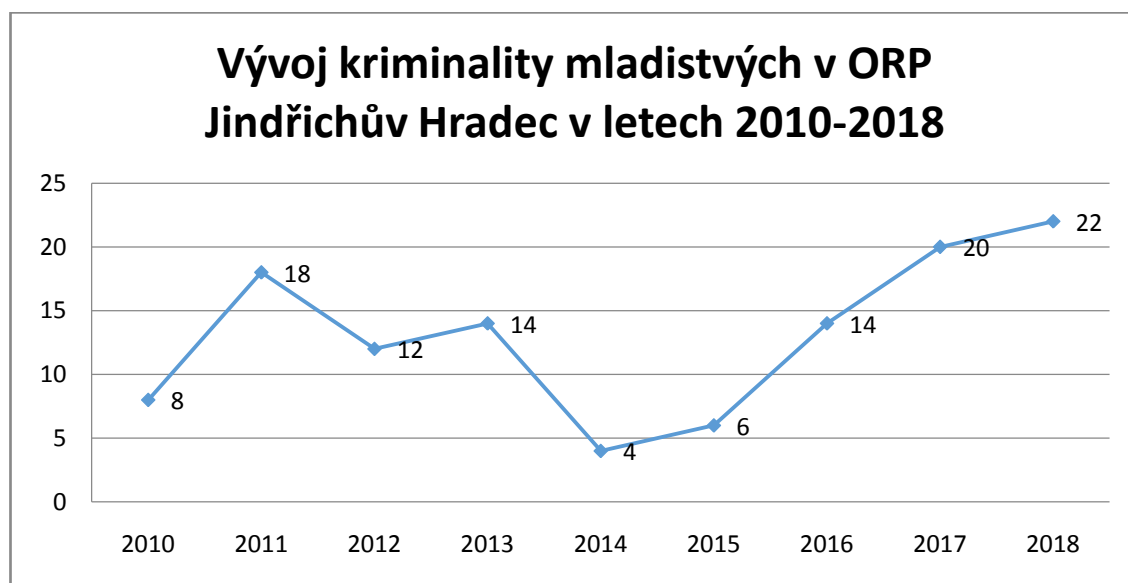
Pokud bylo v předchozím odstavci kritizováno, bylo by vhodné v tom následujícím chválit. Ačkoliv se tak nemusí z pohledu veřejnosti zdát, velmi důležitým článkem v systému prevence je Policie ČR a Městská policie. Se zástupci obou složek byly vedeny rozhovory a bylo zjištěno, že jsou ve svém působení velice aktivní. Policie ČR chodí pravidelně do základních a středních škol, kde představují svou práci a odpovídají na zvědavé otázky účastníků přednášek. Vždy mají konkrétní preventivní program zaměřený na různé druhy kriminality. Nejčastějším se stává preventivní působení proti drogám, sprejerství a často v předchozí výzkumné otázce zmiňovanou kyberšikanu. Podobným způsobem funguje i činnost Městské policie. Ta v mnohých případech vyvíjí i osobní iniciativu a kontaktuje metodiky prevence ve školských zařízeních, které jsou vedeny v jejich katastrálním území. Především se jedná o různě zaměřená střední odborná učiliště, jejichž studenti často bývají v internátu a svůj volný čas tak tráví v městě působení Městské policie. Spolupráce, podle strážníků, funguje skvěle. Bylo by vhodné, kdyby se podobné spolupráce vytvořily i s ostatními organizacemi, které v této oblasti působí.

Nejčastějším zmiňovaným opatřením se stala primární prevence, a především zapojení do těchto aktivit rodičů, kteří vychovávají adolescenty. Tento návrh souvisí i s otázkou – **Jaké jsou podle Vás nejčastější příčiny kriminality mladistvých?** Zde se všichni shodli na špatném vlivu rodiny. Jedná se o důvody špatných postojů rodičů, neúplné rodiny nebo vysoké pracovní vytížení rodičů. Rodina a výchova je proto základem většiny následně vzniklých problémů. Proto bude v kapitole Návrh preventivního opatření navrženo takové, které se pokusí takto působit a začlenit jak děti, tak jejich rodiče.

4.1 Vývoj kriminality mladistvých na Jindřichohradecku v letech 2010-2018

Sekundárním cílem práce, jak je stanoveno již v kapitole Cíl a metodika práce, je komparace dat a následné zhodnocení míry kriminality mladistvých. Data byla poskytnuta z OSPOD a Police ČR. Ačkoliv bylo počítáno s vývojem od roku 2008, OSPOD měl k dispozici pouze data od roku 2010 z důvodu archivování spisů mladistvých. Vývoj byl sledován v ORP Třeboň, Jindřichův Hradec a ORP Dačice.

Graf č. 5 – Vývoj kriminality mladistvých v ORP Jindřichův Hradec v letech 2010-2018

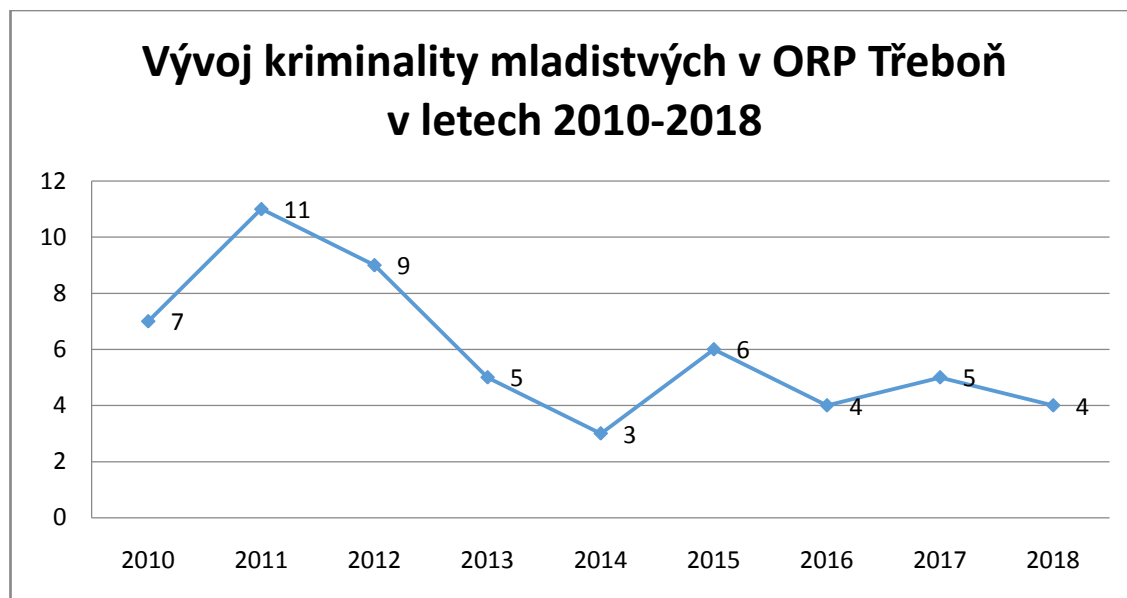

Zdroj: data OSPOD, vlastní zpracování

Z grafu č. 5, který zaznamenává vývoj kriminality v ORP Jindřichův Hradec, vidíme, že vývoj je značně nerovnoměrný. Od počátku sledovaného časového horizontu v roce 2010 byl počet provinění mladistvých mnohem nižší než v roce 2011. Zde byl zaznamenán nejstrmější vzrůst počtu skutků. Následující roky se jevily velmi pozitivně a předvíдалy možný pokles kriminality na minimum. Opak se stal pravdou. Od roku 2014, kdy byl zaznamenán nejnižší počet skutků na území, dochází neustále k jejich navyšování. V roce 2017 již můžeme sledovat, že míra přesahuje kritický rok 2011, kdy se hranice blížila k 20 skutkům za rok. V letech 2017 a 2018 byla již tato hranice pokořena. Bohužel, podle Mgr. Šindelářové se počet skutků zvyšuje a tento trend předvídá i do dalších let. Nejčastěji se jedná o majetkovou a násilnou kriminalitu, jak již bylo zmíněno výše. Hluboký propad v letech 2013-2014 si paní magistra vysvětluje zavedením preventivního programu v podobě rekreačně výchovných táborů a víkendových pobytů. V té době mladiství o tuto nabízenou službu měli veliký zájem,

který v průběhu let klesá. Odbor sociálních věcí Městského úřadu Jindřichův Hradec i další preventivně působící instituce se snaží o opětovné nastolení klesajícího trendu. Uvidíme, zda se jejich snaha případně promítne do následujícího roku 2019.

Graf č. 6 – Vývoj kriminality mladistvých v ORP Třeboň v letech 2010-2018

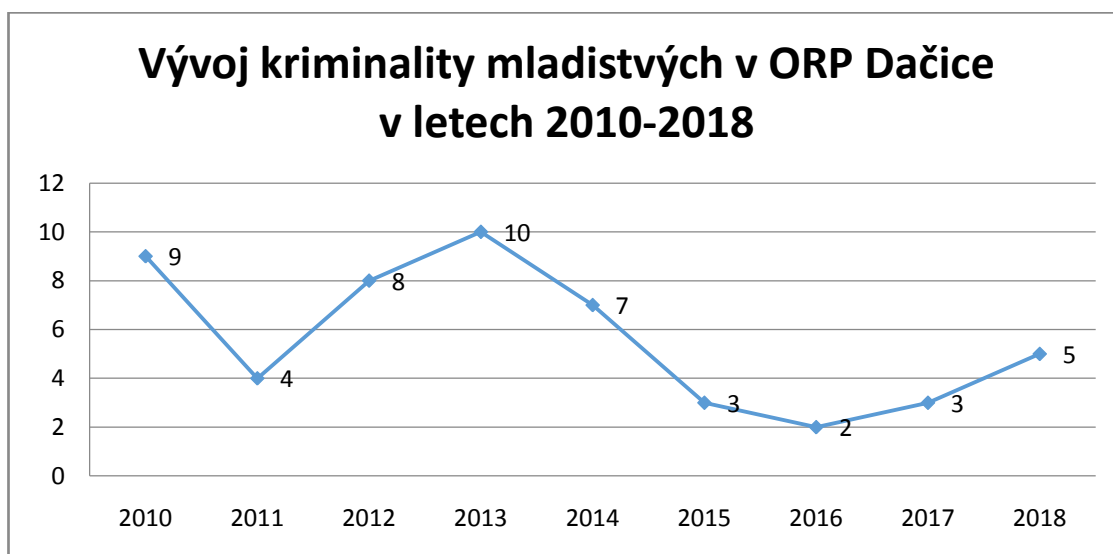
Zdroj: data OSPOD, vlastní zpracování

Opačný vývoj můžeme sledovat na grafu č. 6, který zaznamenává vývoj v ORP Třeboň. Zde byl nejkritičtější rok 2011, kdy počet skutků dosahoval 12 za rok. Od tohoto roku kriminalita mladistvých pozvolna klesá. Rok 2014 přinesl opět mírné zvýšení počtu skutků. Ovšem od roku 2016 sledujeme spíše stagnující charakter vývoje. Tento stav můžeme přičítat rozvoji preventivních opatření, především ve formě přednášek od strážníků městských policií a Policie ČR. Doufejme, že vývoj bude pro ORP Třeboň nadále pozitivní a kriminalita mladistvých se přiblíží k nejnižším možným číslům.

Nejčastějšími druhy kriminality se stala opět majetková trestná činnost – krádeže, loupeže. Šokující bylo zjištění v podobě častých pohlavních zneužívání. Paní Mgr. Čermáková uvedla, že se ve většině případů jedná o chlapce, který je starší 18 let a chodí s dívkou, jež je nezletilá. Raritním případem, který nebyl nalezen v ostatních ORP a v celé České republice byl kvalifikován pouze ve 4 případech, bylo neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku. Tento čin byl odměněn počtem 100 hodin obecně prospěšných prací.

Graf č. 7-Vývoj kriminality mladistvých v ORP Dačice v letech 2010-2018

Zdroj: data OSPOD, vlastní zpracování

Posledním ze zájmových ORP je Dačicko. To vykazovalo největší počty trestných činů mladistvých v letech 2010 a 2013. Následoval pozvolný pokles, jenž byl zastaven v roce 2016. Od této chvíle kriminalita na Dačicku opět stoupá a můžeme se domnívat, že tento trend bude následovat i v dalších letech. Podle pana Bc. Lukse také velmi záleží, co samotná společnost chce kriminalizovat. Ovšem v případě dačického ORP se jedná často o fyzická napadení, krádeže, poškozování cizí věci a v posledním roce sprejerství (4 skutky), které bylo v nedávných letech už na minimální hranici. Všechny tyto skutky, jež byly kvalifikovány, by trestnými měly zůstat.

Po zhodnocení vývoje v zájmových ORP můžeme říci, že kromě Třeboňska mají ORP opačný trend, než sledujeme v celorepublikovém a krajské měřítku. Z tohoto důvodu by bylo vhodné prohloubit systém preventivních opatření na tomto konkrétním území.

4.2 Preventivní opatření

4.2.1 Systém prevence v České republice

Aby mohlo být navrženo efektivní a realizovatelné preventivní opatření, jež by bylo využitelné pro celé území Jindřichohradecka, je potřeba si nejprve přiblížit systém prevence kriminality v České republice. Politika preventivního působení je nastolovaná v Česku již od roku 1993, kdy se stala součástí vládní politiky. Prvním dokumentem se stala Strategie prevence kriminality z roku 1996. Od této doby docházelo k prohlubování znalostí v tomto oboru a jejich následné aplikace.⁸⁷ Systém je realizován podle Strategie prevence kriminality České republiky na třech úrovních. Nejvýše postavenou úrovní je republiková, kterou zajišťuje Vláda ČR, Republikový výbor pro prevenci kriminality, jednotlivá ministerstva a další státní organizace. Druhou úrovní je krajská, jež je realizována krajskými úřady a poslední je lokální či místní úroveň, která je zpracovávána v rámci obecních a městských samospráv.⁸⁸ Podrobné fungování systému je znázorněno v přehledném schématu na následující stránce.

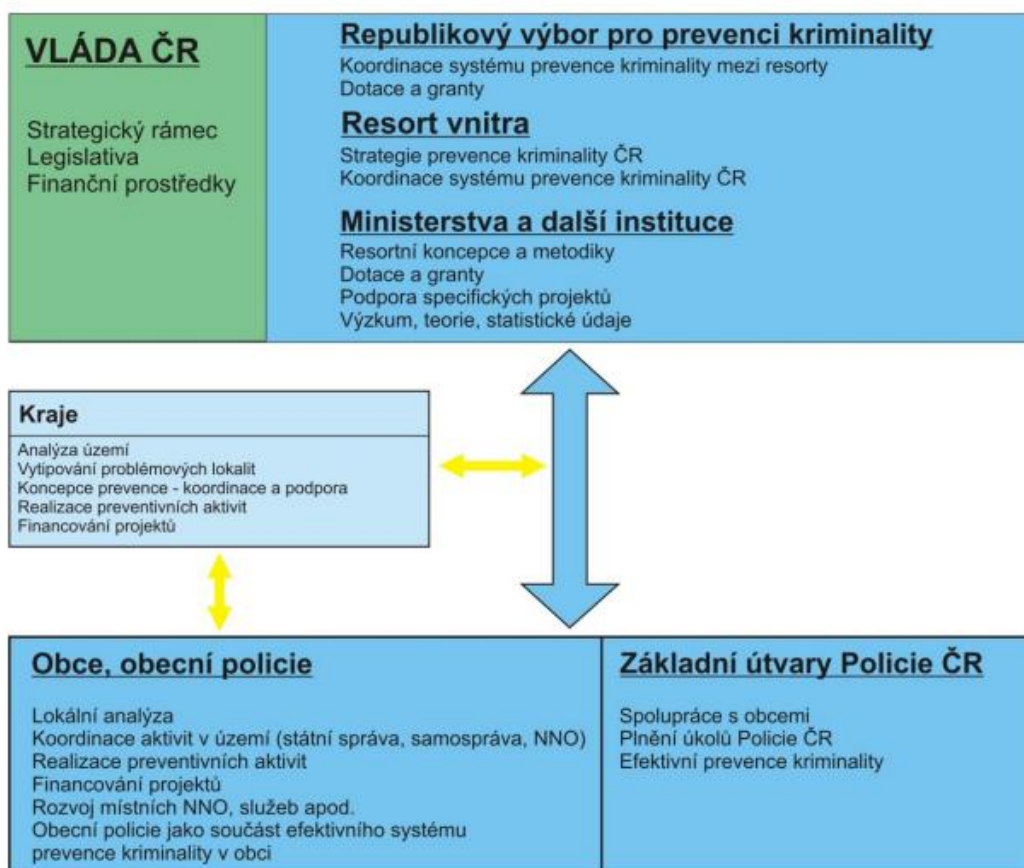
---

⁸⁷ MINISTERSTVO VNITRA. *Strategie prevence kriminality v České republice pro léta 2016 až 2020*. 1.vyd.Praha: MVČR, 2016, s. 3

⁸⁸ Tamtéž, s 13

Obr. č. 1 – Schéma systému prevence kriminality v České republice

SYSTÉM PREVENCE KRIMINALITY V ČR

Zdroj: Strategie prevence kriminality ČR pro léta 2016-2020

Pro potřeby předkládané práce je nejdůležitější místní úroveň, která je realizovaná na základě zákona č. 128/2008 Sb., o obcích, kterým se obce při plánování a realizování prevence musejí striktně držet, a je tak velmi limitující. Samostatná obecní působnost může být realizovaná pouze ve věcech, které nejsou zákonně stanovené.⁸⁹ Podle nyní platné Strategie prevence kriminality na léta 2016 až 2020 (dále Strategie) je právě místní úroveň velmi klíčová pro uplatňování preventivních opatření.⁹⁰ Ve Strategii jsou popsána doporučení obcím, jak by s problematikou měly nakládat. Můžeme zde objevit, že by bylo vhodné zpracovávat koncepci či plány prevence kriminality, zřizovat obecní policii, zpracovávat, realizovat a následně vyhodnocovat vlastní preventivní aktivity. Zde by autorka odkázala na aktuálně

⁸⁹ SVATOŠ, R., *Prevence kriminality*, 2. vyd., České Budějovice, Vysoká škola evropských a regionálních studií z.ú., 2016, s. 67

⁹⁰ MINISTERSTVO VNITRA. *Strategie prevence kriminality v České republice pro léta 2016 až 2020*. 1. vyd. Praha: MVČR, 2016, str. 22

zpracovaný a zveřejněný plán města Jindřichův Hradec. V současné době lze na stránkách města najít jak koncepci pro léta 2015-2018, tak zcela novou, která byla zveřejněna v první polovině měsíce února roku 2019 na roky 2019-2023. Na zpracování Plánu prevence kriminality pro město Jindřichův Hradec se podílejí organizace OSPOD, Probační a mediační služba, odbor školství, mládeže a tělovýchovy. Součástí plánu jsou i přehledy organizací působících v sociální prevenci, přehled školských zařízení či sportovních organizací.

4.2.2 Problematika preventivního opatření

Ze získaných poznatků z literatury, zákonů, webových stránek měst a především z řízených rozhovorů s odborníky z řešené oblasti bylo zjištěno, že základním problémem je minimální a neefektivní systém primární prevence. Na první pohled se zdá, že existuje množství řešení, jež by tento problém vyřešily. Bohužel, opak je pravdou. Systém primární prevence a především jeho řešení není až tak jednoduchým krokem, jak by se na první pohled mohlo zdát. Jak již bylo zmíněno, prevence na místní úrovni (jedná se o větší města v mikroregionu typu Třeboň, Dačice nebo Jindřichův Hradec) by měla být řešena ze strany místního zastupitelstva, Městské policie, odboru sociálních věcí, Policie ČR, neziskových organizací a popřípadě na vytváření by se měli podílet i školní metodici prevence. Mělo by jít o vzájemnou součinnost těchto organizací, jež by se problematikou kriminality zabývaly. Ačkoliv ve Strategii je zmíněno, že tato spolupráce funguje, ze strany jejich konkrétních aktérů tomu tak není. Součinnost systému není taková, jak by měla být. Příčinu můžeme sledovat již ve Strategii, popřípadě v zákoně o obcích (zákon č. 128/2000 Sb.), kdy není pevně ukotvena povinnost analyzovat a zpracovávat Plán prevence kriminality. Tato činnost je založena pouze na doporučení Ministerstva vnitra České republiky. Bylo by proto vhodné, aby samosprávné celky, jež mají s kriminalitou výrazné problémy, měly zákonnou povinnost takovéto plány zpracovávat.

Dalším problémem jsou preventivní programy z neziskových organizací. Ačkoliv mnohdy nabízejí poměrně kvalitní besedy a přednášky, je problém v jejich aktualizaci. Mnozí ředitelé školských zařízení, již jsou těmito organizacemi osloveni, se takovému způsobu působení na žáky brání. Není to z důvodu domněnky, že jejich škola takový program nepotřebuje či z nedostatku peněz, ale právě kvůli neaktualizování problémů společnosti. Z autorčiny vlastní zkušenosti se potvrzuje, že například struktura přednášky o protidrogové problematice je již několik let stejná a

program se nijak neobměňuje. Není tedy divu, že ředitelé škol, popřípadě metodici prevence, nechtějí každý rok poslouchat „to samé“. Tento problém souvisí i s organizační obsazeností takovýchto organizací. Ty mají několik kmenových zaměstnanců a pár externích. V tak malém počtu není možnost nabízené programy obměňovat v krátkém časovém horizontu. Stejně tak jako terénní činnost těchto organizací již také ztrácí svůj význam a je zastoupena ve velmi malém měřítku, právě kvůli nedostatku personálu. Nejvýznamnější takovou organizací, jež operuje právě v zájmovém území práce, je Metha Jindřichův Hradec, z. ú. Metha JH nabízela svůj terénní program pro uživatele návykových látek do 31. 12. 2018 a následně jej předala organizaci Prevent99. Terénní program, jenž by byl zaměřen na preventivní činnost proti kriminalitě, se nepovedlo nalézt. Takovýchto problémů v preventivní oblasti bychom našli bezpočet a nejsou zde zdaleka všechny obsáhlé. Bohužel, všechny záležitosti akorát způsobují neefektivnost prevence.

4.3 Návrh preventivního opatření

Nejčastější příčinou páčání kriminality je, podle výsledků řízených rozhovorů, vliv rodiny (ať nefunkční či bez zájmu rodičů o potomka, atd.) a vliv kamarádů, s nimiž mladiství tráví nejvíce volného času. Bylo by dobré se tedy zaměřit v rámci preventivního opatření na tuto oblast příčin. Jako nejvhodnější k zapojení jak všech orgánů činných v rámci systému prevence, tak mladistvých i jejich rodičů se nabízí tematický den v jejich městě. Program by byl zaměřen na získávání a prohlubování znalostí k jednotlivým příčinám páčání kriminality a měl by se konat ve dnech pracovního volna, nejlépe v sobotu. Výhodou tohoto preventivního opatření je možnost realizace ve všech místech zájmového území.

4.3.1 Koncepce – Den prevence

V rámci Dne prevence by byla dohodnuta spolupráce s Policií ČR, se zástupci OSPOD, s Městskou policií, se zástupci Probační a mediační služby, s činnými neziskovými organizacemi působícími v regionu, zástupci školských zařízení a v neposlední řadě s volnočasovými nebo sportovními spolky působícími v blízkém okolí konané akce.

Jednalo by se o apel na rodiče, aby v rámci svých možností kontrolovali volnočasové aktivity svých dětí, aby tyto nepáchaly trestnou činnost nebo nepodlehly užívání návykových látek. Veškeré informace by měly probíhat zábavnou a nenásilnou

formou tak, aby získávání informací a přehledu o možných aktivitách bylo dosaženo přirozenou cestou.

Důležitou funkcí Dne prevence by bylo představení jednotlivých zúčastněných subjektů. Policie ČR odprezentuje, jakou zastává funkci v systému a jakou práci tato ozbrojená složka provádí. Představeny by měly být zásahové prostředky, které jsou používány při akcích. Vhodné by bylo v rámci zajištění bezpečnosti, aby si veřejnost mohla prezentované prostředky vyzkoušet, např. helmy, čepice, možnost sednout si do policejního auta, atd. Složku by prezentovali lidé se zkušenostmi, kteří by dokázali odpovídat na zvědavé otázky návštěvníků. Představení Městské policie by se skládalo z obdobných ukázek jako u Policie ČR. OSPOD - přiblížení činnosti orgánu veřejnosti. Jak fungují, v jakých případech se na ně mají návštěvníci obracet. Probační a mediační služba opět představí svou činnost a hlavní cíle své práce, jako je integrace pachatele po spáchání trestného činu nebo snaha zajistit zapojení poškozeného do procesu odškodňování.⁹¹ Neziskové organizace by představily konkrétní vybraná témata pro daný druh kriminality. Jednalo by se například o prevenci závislosti na alkoholu, návykových látkách či rizika nevhodné party. Školská zařízení, volnočasové a sportovní organizace by nabízely účastníkům akce možnost navštěvovat jejich odpolední kroužky, které realizují. Možnosti, jak lépe využívat volný čas.

V rámci Dne prevence by byly realizovány interaktivní workshopy, které by si návštěvníci mohli reálně vyzkoušet. Jedním z možných workshopů by mohl být Soud. Jednalo by se o představení soudního jednání pro mladistvého. Návštěvníci by si mohli vyzkoušet role jednotlivých účastníků, kteří jsou přítomni na takovémto jednání, kromě samotného soudce. Tím by byl odborník z oboru, který by pomyslný proces vedl a přibližoval by hravou formou složitost jednání a možné druhy represivních opatření. Další workshopy by mohly být zaměřeny na problematiku vlivu party, sprejerství nebo finanční gramotnost. Součástí tematického dne budou i různé diskusní koutky pro dospělé, kde by jim byly podávány veškeré informace k dané problematice.

Všechny zúčastněné organizace by měly u svých prezentačních stánků informační letáky se stručným přehledem vlastní činnosti a kontaktními adresami.

---

⁹¹ *Probační a mediační služba*, www.pmscr.cz[online]. 2019 [cit. 2019-02-11]. Dostupné z: <https://www.pmscr.cz/poslani-a-cile/>

4.3.2 Využitelnost projektu Den prevence

Po provedení řízených rozhovorů byl jednotlivým osobám představen návrh Dne prevence. Ve všech případech se shledal s pozitivním ohlasem odborníků. Jedinou negativní věcí, na které se oslovení shodli, bylo finanční zajištění takovéto akce. Vhodnou možností se jeví zažádání o dotační program Jihočeského kraje- Program PK, který každoročně nabízí tuto možnost pro obce na svém území. Předpokládá se, že návrh projektu Den prevence bude skutečně využitelný do budoucna, a na jeho realizaci se autorka práce bude podílet.

Závěr

Předkládaná práce se zabývala problematikou kriminality na území Jindřichohradecka. Byla rozdělena do dvou větších částí- teoretické a praktické. V rámci teoretické části byly vysvětleny základní pojmy, jež s danou tematikou souvisí, jsou zde řešeny trestněprávní sankce, charakteristické znaky kriminality mládeže či vlivy podmiňující vznik kriminality u mladistvých. V komplexním celku nechybí ani podkapitola s názvem Fenomenologie trestné činnosti mladistvých. Zde byly zpracovány grafy vývoje kriminality mladistvých na území celé České republiky od roku 2008 do roku 2018. Vypočten byl index kriminality mladistvých ke všem pachatelům v procentech u vybraných druhů kriminality v České republice a v Jihočeském kraji a tyto indexy byly porovnány. Následují zpracované koláčové grafy jednotlivých druhů trestné činnosti mladistvých za rok 2018 na území České republiky a Jihočeského kraje. Po zpracování kapitoly vyšlo najevo, že nejčastější druhy kriminality v rámci Jihočeského kraje jsou téměř stejné jako na celém území našeho státu. Nejčastější páchanou trestnou činností je majetková, následuje násilná a mravnostní.

V kapitole Cíl a metodika práce jsou stanoveny cíle této bakalářské práce. Hlavním cílem bylo navržení preventivních opatření ke snížení kriminality mladistvých v zájmovém území a vedlejším cílem byla komparace získaných dat a následné zhodnocení míry kriminality mladistvých. Obou stanovených cílů bylo úspěšně dosaženo (viz kapitola Výzkum).

Samotný výzkum byl založen na kvalitativním výzkumu v podobě řízených rozhovorů s odborníky v dané oblasti. Jednalo se o sociální pracovníky, policistu, metodika prevence, kurátora pro děti a mládež, pracovníci Probační a mediační služby či o městského policistu. Kompletní přepsané rozhovory s výše jmenovanými jsou

součástí práce a nalezneme je v příloze. Pro výzkum samotný byly nejdůležitější dvě otázky. První zněla: S jakými trestnými činy mladistvých se při své práci nejvíce setkáváte? Tato výzkumná otázka potvrdila výsledky z již zmiňované kapitoly – Fenomenologie trestné činnosti mladistvých. Opět na prvním místě byla zmiňována majetková kriminalita. Nejčastěji bylo hovořeno o drobných krádežích, kapesních krádežích a poškození cizí věci. Druhým často sledovaným typem kriminality mladistvých se stala násilná kriminalita. Následovaly problémy s kyberšikanou a návykovými látkami. Největším hrozcím nebezpečím, jež rapidně stoupá, je právě kyberšikana, která je podmíněna dlouhým trávením volného času mladistvých u počítačů a rozmach sociálních sítí typu Facebook či Instagram. Mladiství a bohužel i čím dál častěji děti, jsou schopni svým kamarádům, vrstevníkům či nahodile vybraným jedincům nadávat, zesměšňovat je či vyhrožovat právě přes tyto zmiňované sítě. Podle odborníků bude tento druh kriminality čím dál častější a masovější.

Druhá výzkumná otázka zněla: Jaká preventivní opatření byste ke snížení kriminality mladistvých navrhoval/a? Po položení této otázky již docházelo k rozštěpení jednotlivých názorů. Ovšem nejčastěji zmiňovanou odpovědí se stala přímá intervence v rodinách. Jak bylo vysvětleno v kapitole Výzkum, jedná se o utopickou představu. Na čem však došlo ke shodě, je absence primární prevence. Tedy takové, která by cílila na určitou věkovou kategorii s daným druhem problému.

Neopomenutelnou součástí výzkumu je i detailní zmapování vývoje kriminality mladistvých v zájmovém území. Tento vývoj byl zpracován pro jednotlivá ORP nacházejících se na Jindřichohradecku. Veškerá data jsou přehledně zpracována do tabulek pro snadnou orientaci a určení vývoje.

Ze závěru vyhodnocených výzkumných otázek došlo k vypracování koncepce preventivního opatření. Jedná se o návrh konání preventivní akce s názvem Den prevence, který by mohl být pořádán na různých místech zájmového území, a nebyla opomenuta ani problematika s financováním této akce.

Nemilým problémem, na který bylo naraženo, byla neochota některých oslovených odborníků, respektive vůbec nechtěli podstoupit řízený rozhovor s autorkou. Nejčastěji se jednalo o metodiky prevence ve školských zařízeních. Možným důvodem mohl být strach jedinců z uveřejnění jejich identity a názorů na zkoumanou problematiku. Naštěstí se našli „odvážlivci“, kteří rozhovor umožnili, a proto je jim zde veřejně poděkováno!

Hlavní přínos práce je spatřován v návrhu preventivního opatření pro zájmový region a možná spolupráce autorky na jeho konkrétní realizaci. Doufejme, že se povede projekt uskutečnit a bude mít, ač případně minimální, vliv na snížení kriminality mladistvých. Ačkoliv statisticky kriminalita klesá, nesmí se povolit v preventivním působení a dál se musí všechny zainteresované organizace, jedinci i dobrovolníci snažit o dosažení ještě lepších výsledků.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. FISCHER, S., ŠKODA, J. *Sociální patologie: Závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. Praha: Grada, 2014. 232 s. ISBN 978-80-247-5046-0.
2. HARTL, P., HARTLOVÁ, H. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2000. 776 s. ISBN 807178303X.
3. HOFFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. 174 s. ISBN 80-7178-927-5.
4. HOLCR, K. *Kriminologie*. Bratislava: Iura Edition, 2008. 404 s. ISBN 978-80-8078-206-1.
5. HRONCOVÁ J., KRAUS B. *Sociální patologie*. Hradec Králové: Gaudeámus, 2010. 326 s. ISBN 978-80-7435-080-1.
6. JANDOUREK, J. *Sociologie zločinu*. Praha: Portál, 2011. 176 s. ISBN 978-80-262-0026-0.
7. JEDLIČKA, R. *Poruchy socializace u dětí a dospívajících*. Praha: Grada, 2015. 544 s. ISBN 978-80-247-5447-5.
8. KELLER, J. *Soumrak sociálního státu*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2005. 160 s. ISBN 80-86429-41-5.
9. KREJČÍŘOVÁ, D., ŘÍČAN, P. *Dětská klinická psychologie*. Praha: Grada, 2016. 608 s. ISBN 978-80-247-1049-5.
10. KROFTOVÁ, A., MATOUŠEK, O. *Mládež a delikvence*. Praha: Portál, 2005. 340 s. ISBN 80-7178-771-X.
11. MARTÍNEK, Z. *Agresivita a kriminalita školní mládeže*. Praha: Grada, 2015. 192 s. ISBN 978-80-247-5309-6.
12. MÜHLPACHR, P. *Sociopatologie*. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 194 s. ISBN 978-80-210-4550-7.
13. NAKONEČNÝ, M. *Sociální psychologie*. Praha: Academia, 2009. 500 s. ISBN 978-80-200-1679-9.
14. NEŠPOR, K. *Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby*. Praha: Portál, 2009. 173 s. ISBN 978-80-73679-08-8.

15. NĚMCOVÁ, A. *Trestní odpovědnost a ukládání sankcí mladistvým*. Praha, 2011. Disertační práce. Universita Karlova v Praze, Právnická fakulta. Vedoucí disertační práce: prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.
16. NOVOTNÝ, P. *Epidemie delikvence*. Liberec: Dialog, 2006. 62 s. ISBN 80-86761-45-2.
17. SCHELLEOVÁ, I. *Právní postavení mladistvých*. Praha: Eurolex Bohemia, 2004. 250 s. ISBN 8086432823.
18. SLAMĚNÍK I., VÝROST J. *Sociální psychologie*. Praha: Grada, 2008. 416 s. ISBN 978-80-247-1428-8.
19. SVATOŠ, R. Jaké aspekty ovlivňují pokles registrované kriminality páchané mládeží v ČR. In *Zborník zo stálého medzinárodného seminára konaného 23. a 24. mája 2017 v Peišťanoch „Aktuálne problémy kriminologickej prognostiky VIII“*. Bratislava: Akadémia policejného zboru v Bratislave, Katedra kriminológie, 2017. s. 81-90. ISBN 978-80-8054-741-7.
20. SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Dobrá Voda u Pelhřimova: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. 290 s. ISBN 978-80-7380-389-6.
21. SVATOŠ, R. *Kriminologie ve světle nového trestního zákoníku*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010. 174 s. ISBN 978-80-86708-21-8.
22. SVATOŠ, R. *Prevence kriminality*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2016. 132 s. ISBN 978-80-7556-009-4.
23. VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2008. 870 s. ISBN 978-80-7367-414-4.
24. ZOUBKOVÁ, I. *Kontrola kriminality mládeže*. Dobrá Voda u Pelhřimova: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2002. 231 s. ISBN 978-80-86473-08-6.

Elektronické zdroje

1. ADIKTOLOGIE. Abstrák. *Adiktologie.cz* [online]. © 2006 [cit. 2018-12-7]. Dostupné z WWW: <<http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/69/38/Abstak-syndrom-z-odneti-drogy-je-nesnesitelne-tryznivy>>
2. ADIKTOLOGIE. Rizikové chování. *Adiktologie.cz* [online]. © 2011 [cit. 2018-12-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/377/3074/Vymezeni-rizikoveho-chovani>>
3. ČADILOVÁ, O. *Sociální adaptace a její poruchy*. *www.szsmc.cz* [online]. © 2009 [cit. 2018-26-11]. Dostupné z WWW: <http://www.szsmc.cz/admin/upload/sekce_materialy/SOCI%C3%81LN%C3%8D_ADAADAPT.pdf>
4. LAHEY, B., B., WALDMAN, D., I. *Developmental model of the propensity to offend during childhood and adolescence*, *www.guilford.com* [online]. © 2003 [cit. 2019-3-12]. Dostupné z WWW: <<https://www.guilford.com/excerpts/lahey.pdf?t>>
5. NÁRODNÍ ÚSTAV PRO VZDĚLÁVÁNÍ. Typologie rizikového chování. *Nuv.cz* [online]. © 2014 [cit. 2018-12-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.nuv.cz/t/co-je-skolska-primarni-prevence-rizikoveho-chovani/typologie-rizikoveho-chovani>>
6. POLICIE ČR. *Policejní statistiky*. *Policie.cz* [online]. © 2005 [cit. 2018-12-3]. Dostupné z WWW: <<https://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>>
7. PREVENCE KRIMINALITY V ČR. *Prevence kriminality*. *Prevencekriminality.cz* [online]. © 2019 [cit. 2019-3-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.prevencekriminality.cz/prevence-kriminality/teoreticky-uvod/>>
8. PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA. Probační a mediační služba. *Pmscr.cz* [online]. © 2019 [cit. 2019-02-11]. Dostupné z WWW: <<https://www.pmscr.cz/poslani-a-cile/>>
9. PSYCHOLOGIE A PSYCHOTESTY ONLINE. Lhaní jako obrana. *Psychotesty.psyx.cz* [online]. © 2016 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.psychotesty.psyx.cz/texty/lhani.html>>

10. SLOVENSKO. MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENNSJKEJ REPUBLIKY. Prevencia kriminality, *Minv.sk* [online]. © 2019 [cit. 2019-3-12]. Dostupné z WWW: <<https://www.minv.sk/?prevencia-kriminality-5>>
11. STUDIUM PSYCHOLOGIE. Chování a prožívání. *Studium-psychologie.cz* [online]. © 2018 [cit. 2018-12-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.studium-psychologie.cz/obecna-psychologie/3-chovani.html>>
12. SVATOŠ, R., *Vývoj kriminality mládeže v České republice*, *www.prevencekriminality.cz* [online]. © 2013 [cit. 2018-11-11]. Dostupné z WWW: <http://www.prevencekriminality.cz/evt_file.php?file=171>
13. ŠANCE DĚTEM. Krádeže. *Sancedetem.cz* [online]. © 2018 [cit. 2018-12-11]. Dostupné z WWW: <<https://www.sancedetem.cz/cs/hledam-pomoc/rodina-v-problemove-situaci/rizikove-chovani-ditete/kradeze.shtml>>
14. ÚMLUVA O PRÁVECH DÍTĚTE. Dítě. *Unicef.cz*[online]. © 2018 [cit. 2018-20-11]. Dostupné z WWW:<https://www.unicef.cz/odkazove_zdroje_textove_materialy/prava_deti/hlavni_principy.pdf>

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. *Zákon č. 218/2003*. *Zakonyprolidi.cz* [online]. © 2018 [cit. 2018-20-11]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-218>>
2. ČESKO. *Zákon 359/1999*. *Zakonyprolidy.cz* [online]. © 2018 [cit. 2018-22-11]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-359>>
3. ČESKO. *Trestní zákoník*. *Zakonyprolidy.cz* [online]. © 2018 [cit. 2018-20-11]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>>
4. ČESKO. *Zákoník práce*. *Zakonyprolidi.cz*[online]. © 2018 [cit. 2018-11-11]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89?text=občanský+zákoník>>
5. ČESKO. MINISTERSTVO VNITRA. *Strategie prevence kriminality v České republice pro léta 2016 až 2020*. Praha: MVČR, 2016. 59 s.

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

- databáze Trestných činů mladistvých z jednotlivých OSPOD v zájmovém území

Seznam zkratek

ČR- Česká republika

DD- dvojvaječná dvojčata

EKG- Elektrokardiografie

JD- jednovaječná dvojčata

JK- Jihočeský kraj

JH- Jindřichův Hradec

OČTŘ- Orgány činné v trestním řízení

ORP – Obec s rozšířenou působností

OSPOD – Orgán sociálně- právní ochrany dítěte

OZ- Občanský zákoník

Program PK- Program prevence kriminality

Strategie- Strategie prevence České republiky

TR- Trestní řád

TZ- Trestní zákoník

ZSVM- Zákon o soudnictví ve věcech mládeže

ZŠP- Základní škola praktická

z. ú.- zapsaný ústav

Seznam tabulek a grafů

Seznam grafů

Graf č. 1- Počet spáchaných trestných činů mladistvými v letech 2008-2018

Graf č. 2- Procentuální vyjádření trestné činnosti mladistvých v roce 2018v České republice

Graf č. 3- Procentuální vyjádření trestné činnosti mladistvých v roce 2018 v Jihočeském kraji

Graf č. 4 – Procentuální vyjádření výzkumné otázky č. 1

Graf č. 5 – Vývoj kriminality mladistvých v ORP Jindřichův Hradec v letech 2010-2018

Graf č. 6 – Vývoj kriminality mladistvých v ORP Třeboň v letech 2010-2018

Graf č. 7- Vývoj kriminality mladistvých v ORP Dačice v letech 2010-2018

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – Nejčastější druh kriminality páchaný mladistvými v roce 2018 na území celé České republiky a v Jihočeském kraji

Seznam obrázků

Obr. č. 1 – Schéma systému prevence kriminality v České republice

Přílohy

Rozhovor s Mgr. Zdeňkou Šindelářovou

- 1) Jak dlouho pracujete v tomto oboru?
  - V oboru jsem přesně 25 let.

- 2) Jaký věk je pro páchaní kritický?
  - Záleží na druhu kriminality. U závažných trestných činů se pohybujeme kolem 16, 17 let. Ovšem mám zkušenost i s mladšími dětmi, cca 13 až 14 lety, které distribuují návykové látky a provádějí kyberšikanu. Bohužel tato věková hranice se stále snižuje.

- 3) Jaké jsou podle Vás nejčastější příčiny kriminality mladistvých?
  - Prvopočátek je v nefungující rodině, ať již jejím rozpadu, nezájmu či pracovní vytíženosti rodičů. Dále bych zmínila vliv spolužáků, a jak jsem upozorňovala v předešlé odpovědi, masový vliv sociálních sítí.

- 4) Jsou nějaká opatření, která váš OSPOD organizuje nebo se na nich podílí?
  - Náš OSPOD organizuje rekreačně- výchovné tábory a 2 víkendové pobyty během roku. Každý týden máme zájmový kroužek a samozřejmě preventivně působíme ve školách formou přednášek pro děti i pro pedagogy.

- 5) Jak pachatelé zvládají následky svých činů? (Jak se vypořádají s následným trestem?)
  - Je to velmi individuální. Při výchovných problémech dítěte většinou dojdeme ke zdroji problémů, a to je absence vzoru rodiny a následná rezignace dítěte. Některým je ovšem činu velmi líto.

- 6) Jaký vývoj kriminality byl na Vašem působišti a jak jej hodnotíte? (Zhruba 10 let - 2008 - 2018)
  - Největší změnu zaznamenávám v druhu kriminality. V dřívějších letech se jednalo spíše o záškoláctví, drobné krádeže, alkohol a cigarety. V současné

době jsou nejrozšířenější užívání návykových látek (konopí, extáze i pervitin), brzká sexuální aktivita a opět nemohu nezmínit kyberšikanu, ve které se projevují i násilné činy.

7) Jak vnímáte kriminalitu mladistvých v rámci celé ČR?

- Domnívám se, že se jedná o stejné problémy, jako jsem zmiňovala v předchozích otázkách. Především drogová závislost.

8) Můžete zmínit nějaký zajímavý případ (v krátkosti)?

- V našem městě byla parta dětí ve věku kolem 14 let, které prodávaly marihuanu, hromadně konzumovaly návykové látky, po jejichž použití provozovaly mezi sebou intimní styky. Vše se dělo v nočních hodinách a rodiče byli naprosto apatičtí.

9) Chtěla byste dodat něco důležitého k této problematice?

- Vše důležité jsem již zmínila, snad jen bych chtěla poukázat na špatnou metodiku Ministerstva práce a sociálních věcí, která byla vydaná naposledy. Z mého pohledu je naprosto neprofesionální, musel jí psát nějaký „odborník“. Mám dojem, že si neváží naší práce!

10) S jakými trestnými činy mladistvých se při své práci setkáváte nejvíce?

- Nejčastěji zaznamenávám drobné krádeže a především vloupáním. Dále distribuce návykových látek, z nichž nejčastější je marihuana, a v poslední době kyberšikana a pohlavní zneužívání.

11) Jaká preventivní opatření ke snížení kriminality mladistvých byste navrhovala?

- Na nižších úrovních se dělá maximum. Problém spatřuji v legislativě a nastavení společnosti. Je třeba zavádět radikální a nepopulární opatření, jako je zavedení povinné školní docházky na středních školách.

Rozhovor s PhDr. Alenou Böhmovou

- 1) Jak dlouho pracujete v tomto oboru?
  - V oboru se pohybuji již 21 let. Začínala jsem na Polici ČR a následně jsem působila na Probační a mediační službě.

- 2) Jaký věk je pro páchání kritický?
  - Nejčastěji jsem se setkávala s věkem mezi 15-16 lety.

- 3) Jaké jsou podle Vás nejčastější příčiny kriminality mladistvých?
  - Především jsou příčiny v nefunkční rodině a poté pochopitelně skupina vrstevníků se závadovým chováním, se kterými se mladiství stýkají a tráví většinu svého volného času.

- 4) Jsou nějaká opatření, která Probační a mediační služba organizuje nebo se na nich podílí?
  - Probační a mediační služba vykonává v přípravném řízení program s názvem přijetí odpovědnosti a odčinění následků způsobených škod.

- 5) Jak pachatelé zvládají následky svých činů? (Jak se vypořádají s následným trestem?)
  - Většina mladistvých si uvědomí svou chybu a skončí jako prvopachatelé a k trestné činnosti se dále nevrací.

- 6) Jaký vývoj kriminality byl na Vašem působišti a jak jej hodnotíte? (Zhruba 10 let - 2008 - 2018)
  - Vývoj bych hodnotila jako stagnující - přibližně stále na stejné úrovni.

- 7) Jak vnímáte kriminalitu mladistvých v rámci celé ČR?
  - Odkazuji na předchozí odpověď.

- 8) Můžete zmínit nějaký zajímavý případ (v krátkosti)?

Děkuji za otázku, ale nechci se k ní vyjadřovat.

- 9) Chtěla byste dodat něco důležitého k této problematice?
- Myslím, že všechno podstatné jsem již zmínila.
- 10) Vzhledem k tomu, že jste působila i jako policistka, zeptám se Vás, zda je těžké přijít na to, že trestný čin spáchal mladistvý?
- Je to neprůkazné, nedá se to hned na první pohled poznat.
- 11) Spolupracují mladiství při následném vyšetřování (např. výslechy) lépe než dospělí?
- Ve valné většině ano, záleží na postoji daného vyslychaného jedince.
- 12) S jakými trestnými činy mladistvých se při své práci setkáváte nejvíce?
- Během své praxe se nejčastěji setkávám s majetkovou a násilnou trestnou činností. Tyto dva druhy jsou podle mého názoru nejvíce rozšířené.
- 13) Jaká preventivní opatření ke snížení kriminality mladistvých byste navrhoval?
- Především bych posílila primární prevenci. Mládež často netuší, co je trestné a jaké ponесou následky. Velmi často jsem od nich slychala, že kdyby měli relevantní informace, trestnou činnost by nepáchali.

Rozhovor s Mgr. Dagmar Čermákovou

- 1) Jak dlouho pracujete v tomto oboru?
- V oboru se pohybuji od roku 1982. Začala jsem na Okresním národním výboru v Jindřichově Hradci jako sociální pracovnice. Od roku 1996 jsem dělala kurátorku v péči o děti. Po roce 1996 jsem byla kurátorkou pro dospělé pro Jindřichův Hradec a částečně pro děti pro Dačice, následně jsem od roku 2003 přešla do Dačic na Městský úřad, kde jsem zastávala pozici kurátora pro dospělé a mládež, romského poradce a zároveň i protidrogového kurátora. V současné době jsem vedoucí Odboru školství a sociálních věcí na Městském úřadě v Třeboni, kde působím od 1. 7. 2017.

- 2) Jaký věk je pro páchání kritický?
- Je to velmi individuální, záleží na jednotlivých dětech. V poslední době, ale rapidně průměrný věk klesá, v současné době jsme cca na věku 10 – 12 let. V ORP Třeboň je více mladistvých na Třeboňsku než třeba v ORP Dačic.
- 3) Jaké jsou podle Vás nejčastější příčiny kriminality mladistvých?
- Primárně se jedná o nedostatečnou výchovu a rodinnou péči a možná i komplexní nezáměr rodičů o své děti. Následně se jedná o rozpady rodin. Rodina postupem doby ztrácí tradiční význam a chybí rodinné vzory pro děti. A můžeme také zmínit absenci postojových hranic, kdy děti nemají žádné limity a tráví svévolně svůj volný čas, který nemají zaměřen na žádný zájem, například kroužky.
  - Sekundárně můžeme mluvit o nezáměru rodičů o práci, mít pracovní režim. Můžeme, respektive musíme, zde zmínit i vliv návykových látek, jako jsou cigarety a alkohol (kolečko typu: ukrást-prodat-koupit cigarety). V současné době mají problém s kouřením a alkoholem již děti na prvním stupni. Na ohromném vzestupu jsou nyní energetické nápoje, které jsou pro děti i mladistvé velmi závadové. Z mých zkušeností se všechny tyto naposledy zmiňované jevy dějí na toaletách ve školách, kam nechodí učitelé a nemají nad těmito místy kontrolu.
- 4) Jsou nějaká opatření, která váš OSPOD organizuje nebo se na nich podílí?
- Jako sociální pracovníci na OSPOD bychom takové aktivity měli realizovat, bohužel, současnosti odbor preventivní činnost realizuje v minimální míře. Problémem je výměna personální obsazenosti odboru, byli přijatí noví lidé do funkcí a ti mají plné ruce práce s povinnou agendou. Ale do budoucna určitě budeme preventivní opatření realizovat. Mělo by se jednat o přednášky ve školách, kde bych uvítala přítomnost rodičů. Dále vydávání článků a přednášek zaměřených na záškoláctví, kde je prvopočátek všech problémů. Měla by fungovat spolupráce mezi školou, rodiči a OSPODEM. Celý koncept působení by měly zajišťovat neziskové organizace. V současné době máme pouze METHA Jindřichův Hradec, která na Třeboňsku působí i preventivně.
  - Další možností je málo známá a moc nevyužívaná služba OSPODU na placení obědů dětem, u kterých zažádá škola o finanční zastřešení. Je škoda,

že školy na Třeboňsku této možnosti nevyužívají, jelikož podnět k placení stravy musí přijít právě od školy. Měli bychom se zaměřit na zviditelnění tohoto projektu.

- 5) Jak pachatelé zvládají následky svých činů? (Jak se vypořádají s následným trestem?)
  - Většinou si neuvědomí, co provedli, nebo nemají ani chuť se tím zabývat. Na základních školách, kam dochází, se většinou chlubí, jací jsou „borci“, a nedochází jim, co vlastně svým činem způsobili. Proto se často objevuje i recidiva, jsou umístěny do výchovných ústavů a nepomáhá ani prodloužení ústavní výchovy do 19 let. Tam většinou ani nedodělají výuční list.

- 6) Jaký vývoj kriminality byl na Vašem působišti a jak jej hodnotíte? (Zhruba 10 let - 2008 - 2018)
  - Ačkoliv zde pracuji pouze rok, v oboru se pohybuji dlouhá léta a podle mého názoru je spíše klesající trend.

- 7) Jak vnímáte kriminalitu mladistvých v rámci celé ČR?
  - Viděla bych vývoj a příčiny úplně stejně, jako jsem popsala v předchozích otázkách. Největší problém bych asi viděla ve velkých městech, jako je Praha, kde je mnohem více případů a lidé na OSPOD nemají šanci veškeré problémy zvládnout kvůli příšerné byrokracii, kterou musíme všichni absolvovat. Pak není čas ani na prevenci, jedině, že by ji někdo vykonával z vlastního přesvědčení, a takových lidí je hodně málo. Dalším problémem je celorepublikový nedostatek sociálních služeb. Sice ve velkých městech mohou lidé navštěvovat poradenská centra, ale ta jsou také velice zatížená administrativou. Chybí i pěstounské rodiny, jak pro „normální“, tak pro problémové děti.

- 8) Můžete zmínit nějaký zajímavý případ (v krátkosti)?
  - Spolupracovala jsem s problémovou dívkou, které se rozvedli rodiče. Od zhruba 10 let chodila do vesnické školy, kde měla výchovné problémy – kouřila, pila alkohol. Neustále bojovala se svojí matkou, která jí následně předala na výchovu babičce, která žila ve stejné obci. Bohužel, odtud také utíkala například na diskotéky, kde se chytla závadové party. Babičce začala

krást věci a prodávat je, aby měla na drogy. Následně začala žít s dealerem drog. Díky němu se dostala do různých situací, proto byla umístěna do diagnostického ústavu v Praze. Zde byla 8 týdnů na detoxu. Pak byla převedena do výchovného ústavu, kde se velmi dobře začlenila, dalo by se říct, že se „srovnala“. Byla zde až do svých 18 let. Po propuštění se vrátila domů, našla si přítele, který byl také vyléčený feťák (z pervitinu), a měli spolu 2 děti. Bohužel opět sklouzla k drogám, děti jí byly odebrány a ona je nyní na ulici, stala se z ní zase feťáčka a dealerka. Celý příběh skončil katastrofálně, ale pro mne je to srdeční záležitost. Naučila mne, že lidem na drogách se nesmí věřit.

9) Chtěla byste dodat něco důležitého k této problematice?

- Důležitá je primární prevence a bylo by dobré zlepšit i postavení vzdělávání jako celku, protože jeho význam ve společnosti klesá.

10) S jakými trestnými činy mladistvých se při své práci setkáváte nejvíce?

- Především je to majetková kriminalita, to je číslo 1. Pak se často setkávám s ublížením na zdraví, pohlavním zneužíváním, kde jsou holky obětí. Nesmím vynechat ani loupeže nebo šikanu, která je skrytá, a hlavně od školských zařízení nehlášená.

11) Jaká preventivní opatření ke snížení kriminality mladistvých byste navrhovala?

- Podle mého názoru by to mělo být rozšíření neziskových organizací, které pracují přímo s rodinami. Více přednášek do škol, ale i pro rodiče a s tím bych i posílila kompetence škol a rodičů. Dalším prvkem by mohlo být lepší a cílené vzdělávání pedagogů v přístupu k prevenci a v zájmu o dítě.

Rozhovor s Bc. Miroslavem Luksem

- 1) Jak dlouho pracujete v tomto oboru?
  - Na odboru OSPOD pracuji teprve 1,5 roku, ale dříve jsem působil u kriminálky.

- 2) Jaký věk je pro páchání kritický?
  - U nás na Dačicku je nejčastější hranice kolem 14-16 let, na přelomu puberty. Rodiče nemají takovou kontrolu nad trávením volného času svých potomků. Nižší věk je spíše výjimečný.

- 3) Jaké jsou podle Vás nejčastější příčiny kriminality mladistvých?
  - Výchova a celkově rodinné prostředí, pokud bych to měl vyjádřit procentuálně, viděl bych to na nějakých 95 % ze všech možných příčin.

- 4) Jsou nějaká opatření, která váš OSPOD organizuje nebo se na nich podílí?
  - Vzhledem k tomu, že jsem v této funkci krátce, mám zatím plné ruce práce s administrativou. Často také bývám na soudních jednáních, která jsou velmi časově náročná. Ale když jsem sloužil jako policista, chodili jsme s kolegy na přednášky do škol. Nejčastějším tématem byla kriminalita a samozřejmě návykové látky. Také vím, že předchozí zaměstnankyně na mé pracovní pozici často chodila do škol a dotazníkovou metodou šetřila počet závislých na návykových látkách a samozřejmě i obecné podvědomí o této problematice.

- 5) Jak pachatelé zvládají následky svých činů? (Jak se vypořádají s následným trestem?)
  - Je to velmi individuální, případ od případu. Velmi záleží na postoji rodičů daného problémového dítěte. Pokud sami rodiče odmítají autoritu policie, nemůžeme čekat, že dítě bude zákonný orgán respektovat. Jedná se o přejímání vzorů z rodiny. Opět bych to vyčíslil na procentech – 50% na 50%. Polovina si následky a problém uvědomuje, druhá polovina nikoliv.

- 6) Jaký vývoj kriminality byl na Vašem působišti a jak jej hodnotíte? (Zhruba 10 let - 2008 - 2018)
- V tomto případě hodně záleží na tom, co chce společnost kriminalizovat. Z mého pohledu má kriminalita na Dačicku relativně stagnující charakter. Když se podívám do statistik z dřívějších let, jedná se v průměru o 4 skutky spáchané mladistvým ročně, což z mého pohledu není až tak závratné číslo. V letošním roce (2018) se setkávám nejčastěji s výchovnými problémy a jsem si jist, že tento problém bude v následujících letech stále stoupat.
- 7) Jak vnímáte kriminalitu mladistvých v rámci celé ČR?
- Všechno, co by se dalo zmínit v celorepublikovém měřítku, jsem v podstatě zmínil v předchozích otázkách.
- 8) Můžete zmínit nějaký zajímavý případ (v krátkosti)?
- Jednalo se o mladou, velmi mladou dívku (přesný věk už si bohužel nepamatuji), která byla pohlavně zneužívána od svého 28letého přítele. Ačkoli situace byla soudně řešená, s přítelem je dívka dodnes, kdy jí je už 17 let.
- 9) Chtěl byste dodat něco důležitého k této problematice?
- Vše důležité bylo již zmíněno. Snad jen, že práce v tomto oboru by měla být koníčkem, aby vedla ke spokojenosti všech.
- 10) Vzhledem k tomu, že jste působil i jako policista, zeptám se Vás, zda je těžké přijít na to, že trestný čin spáchal mladistvý?
- Záleží to velmi na okolnostech, opět případ od případu. Jsou však trestné činy, u kterých se to dá zjistit velmi snadno - například sprejerství. Většina „malůvek“ od mladistvých nedosahuje tak profesionálního provedení jako od starších sprejerů.
- 11) Spolupracují mladiství při následném vyšetřování (např. výslechy) lépe než dospělí?
- Z mého pohledu je celkové vyšetřování mladistvých problematické. U výslechu musí mít advokáta a ten samotný výslech samozřejmě velmi ztěžuje. Lepší situace už je u jednání s dětmi do 15 let, kdy je přítomen

OSPOD, tam je opačný trend, kdy děti snadněji mluví o svých skutečích než před rodiči a přítomnost OSPODU jim nijak zvlášť nevadí.

12) S jakými trestnými činy mladistvých se při své práci setkáváte nejvíce?

- V mém působišti je překvapivě nejčastějším problémem pohlavní zneužívání, v těsném závěsu se drží krádeže vloupáním a bohužel, znásilnění.

13) Jaká preventivní opatření ke snížení kriminality mladistvých byste navrhoval?

- To Vám nemohu sdělit, jelikož bych tak nabádal k páchání trestných činů. Osobně bych nejraději změnil vzorce chování v rodinách, které mají mladiství obkrouženy. Bohužel je to nejspíš pouze utopie.

Rozhovor s nrap. Vladimírem Danielem

1) Jak dlouho pracujete v tomto oboru?

- U Policie ČR jsem od roku 1993.

2) Jaký věk je pro páchání kritický?

- Podle mého názoru je kritický přelom 16-17 let. Tito pachatelé jsou podle zákona označováni jako mladiství.

3) Jaké jsou podle Vás nejčastější příčiny kriminality mladistvých?

- Výchova a rodinné prostředí. Opomenout nesmím ani nevyužitý volný čas, respektive špatně využitý volný čas.

4) Jsou nějaká opatření, která vaše oddělení organizuje nebo se na nich podílí?

- Často navštěvujeme školy s besedami, kdy objasňujeme funkci Policie ČR a samozřejmě preventivně působíme, například protidrogovou apelací.

5) Jak pachatelé zvládají následky svých činů? (Jak se vypořádají s následným trestem?)

- Ze své praxe mohu říct, že ano. Uvědomují si, co způsobili, ale tento jev lze vysledovat spíše u malých trestných činů, respektive u ne tak závažných.

Mladiství litují svého činu a častokrát se mi stalo, že společně s rodiči měl zájem o uhrazení způsobené škody.

- 6) Jaký vývoj kriminality byl na Vašem působišti a jak jej hodnotíte? (Zhruba 10 let - 2008 - 2018)
  - V tuto chvíli nemám přístup k přesným statistikám, takže nemohu zcela přesně odpovědět na Vaši otázku.
- 7) Jak vnímáte kriminalitu mladistvých v rámci celé ČR?
  - Z mého pohledu je největším problémem záškoláctví dětí. Mám zkušenost s tím, že rodiče jsou schopni omluvit ve školách cokoliv, jen aby neměli oni a jejich děti problémy.
- 8) Můžete zmínit nějaký zajímavý případ (v krátkosti)?
  - Poslední případ mladistvých delikventů byl posprejovaný dřevěný přístřešek pro kola. Když jsme zjišťovali důvod jejich konání, bylo nám řečeno, že se hrozně nudili.
- 9) Chtěl byste dodat něco důležitého k této problematice?
  - Všechno bylo již zmíněno.
- 10) Je těžké přijít na to, že trestný čin spáchal mladistvý?
  - Ze své praxe bych řekl, že to není tak průkazné. Nikdy nemohu jen tak od oka určit, že čin spáchal mladistvý.
- 11) Spolupracují mladiství při následném vyšetřování (např. výslechy) lépe než dospělí?
  - Jedná se o velmi individuální záležitost, ale z vlastních zkušeností mohu říci, že při prvním spáchání skutků je spolupráce mnohem lehčí, než když vyslycháme recidivistu.
- 12) S jakými trestnými činy mladistvých se při své práci setkáváte nejvíce?
  - Naše Obvodní oddělení Dačice zaznamenává nejčastěji poškození cizí věci a krádeže.

13) Jaká preventivní opatření ke snížení kriminality mladistvých byste navrhoval?

- Z mého pohledu všechny organizace dělají pro prevenci maximum. Sami jsme v součinnosti s místním OSPODEM i Městskou policií a preventivně působíme co nejvíce.

Rozhovor s Vladimírem Školkou

1) Jak dlouho pracujete v tomto oboru?

- U Městské policie jsem od 1993, čili 26 let.

2) Jaký věk je pro páchaní kritický?

- Nejčastěji se setkávám s přelomem 16 a 17 roku.

3) Jaké jsou podle Vás nejčastější příčiny kriminality mladistvých?

- Hlavní příčinou je špatné rodinné zázemí a vliv sociálních sítí.

4) Jsou nějaká opatření, která vaše oddělení organizuje nebo se na nich podílí?

- V rámci preventivních opatření se zaměřujeme na osvětu. Hlavně se jedná o formy přednášek a besed. Trochu mne mrzí, že školy, potažmo metodikové prevence, moc činní nejsou a nedávají podněty k dalšímu působení. To se tedy netýká místního učiliště, které je naopak velmi aktivní a často se mnou konzultuje různé problémy. Také bych uvítal, kdyby se na besedách setkávali jak pedagogové, policisté, strážníci, ale i rodiče.

5) Jak pachatelé zvládají následky svých činů? (Jak se vypořádají s následným trestem?)

- Velmi individuální záležitost, někdo se stydí a lituje svého činění, a někomu je to jedno.

6) Jaký vývoj kriminality byl na Vašem působišti a jak jej hodnotíte? (Zhruba 10 let - 2008 - 2018)

- V Třeboni kriminalita mladistvých stále klesá, což nám dělá radost.

- 7) Jak vnímáte kriminalitu mladistvých v rámci celé ČR?
- Kriminalitu mladistvých nevnímám v rámci Česka jako nějaký zásadní problém, který by nás měl strašit či ohrožovat.
- 8) Můžete zmínit nějaký zajímavý případ (v krátkosti)?
- Nedávno jsme řešili posprejovanou omítku na místním zámku, kterou znehodnotili kluci na třídním výletu do našeho města během rozchodu na svačinu. Zajímavé trávení svačiny, co?
- 9) Chtěl byste dodat něco důležitého k této problematice?
- Všechno bylo již zmíněno, nechci se opakovat.
- 10) Je těžké přijít na to, že trestný čin spáchal mladistvý?
- Nemohu říct, že by to bylo na první pohled zřejmé. Ani po tolika letech praxe nejsem schopen na první dobrou s jistotou říci, že šlo o mladistvého.
- 11) Spolupracují mladiství při následném vyšetřování (např. výsledky) lépe než dospělí?
- Spolupracují relativně dobře, ovšem pouze při individuálním šetření. V přítomnosti více osob, nejčastěji kamarádů či spolupachatelů, zapírají.
- 12) S jakými trestnými činy mladistvých se při své práci setkáváte nejvíce?
- Nejčastěji řešíme majetkovou trestnou činnost a nakládání s návykovými látkami.
- 13) Jaká preventivní opatření ke snížení kriminality mladistvých byste navrhoval?
- V našem městě bych uvítal příliv větších finančních prostředků na podporu sportu a zájmových kroužků. Je třeba mladistvé co nejvíce zaměstnat, aby měli minimum volného času na páchání vylomenin.

Rozhovor s Mgr. et Mgr. et Bc. Karlem Kanděrou

- 1) Jak dlouho pracujete v oboru pedagogiky?
  - Jako pedagog působím již 30 let.

- 2) Jaký věk je pro páchaní kritický?
  - Myslím si, že se pohybujeme u spodní hranice zákonem vymezeného termínu mladistvých, tedy kolem 15 let. Myslím si, že jsou stále pod ochranou zákona a nic jim nehrozí.

- 3) Jaké jsou podle Vás nejčastější příčiny kriminality mladistvých?
  - Jako většina problémů, se kterými se jako pedagog, ředitel školy a metodik prevence setkávám, je v rodině. Tam je základ, jako jsou špatné vzory osobností, nevhodný model rodiny a tak dále. Pak určitě velký vliv party, kamarádů, zkrátka vliv nejbližšího okolí, ve kterém se jedinec pohybuje. S tím souvisí i následné vychloubání po spáchání některých skutků. Zmínil bych také chůci získat věc, na kterou jeho rodiče nemají peníze nebo mu jí nechtějí z nějakého důvodu pořídit.

- 4) Jaká preventivní opatření podnikáte na vaší škole?
  - Ve škole probíhají přednášky pro děti zaměřené například na protidrogovou problematiku a celkového závadového chování. Snažíme se o preventivní působení na naše žáky a také o vytvoření podvědomí, co se stane, když něco provedou.

- 5) Jak pachatelé zvládají následky svých činů? (Jak se vypořádají s následným trestem?)
  - Jelikož nepracuji v oboru, jenž by mohl mít takovouto zpětnou vazbu myslím si, že čím dál lépe. Přeci není žádná tragédie, že něco vyvedu, nejsem přeci jediný, že? Velkou roli určitě hrají i minimální výčitky svědomí.

- 6) Jaký vývoj kriminality byl na Vašem působišti a jak jej hodnotíte? (Zhruba 10 let - 2008 - 2018)
- K této otázce se bohužel nemohu vyjádřit. Vývoj kriminality na Třeboňsku ve svém volném čase opravdu nestuduji.
- 7) Jak vnímáte kriminalitu mladistvých v rámci celé ČR?
- Pohled na kriminalitu by mohl více optimistický. V současné době stagnuje i díky spoustě preventivních opatření.
- 8) Můžete zmínit nějaký zajímavý případ (v krátkosti)?
- Bohužel, nemohu. Žádný zajímavý případ jsem ve své praxi nezažil.
- 9) Chtěl byste dodat něco důležitého k této problematice?
- Chtěl bych touto cestou apelovat na osoby činné v tomto oboru, aby se nevzdávaly a pracovaly dále!
- 10) S jakými trestnými činy mladistvých se při své práci setkáváte nejvíce?
- V dosavadní praxi jsem se zatím neseťkal se žádným trestným činem u dětí a mladistvých, které jsem vyučoval, za což jsem velmi rád.
- 11) Jsou případy mladistvých, kteří by se Vám s nějakým skutkem svěřili?
- Jak jsem zmínil v předchozí otázce, zatím a pevně doufám, že to tak i zůstane, jsem se s žádným trestným činem neseťkal.
- 12) Jaká preventivní opatření ke snížení kriminality mladistvých byste navrhoval?
- Myslím si, že by nebylo špatné, aby hodnotu věci, kterou poškodí, si museli odpracovat, napravit co provedli. Zkrátka, aby byli vystaveni konfrontaci s postiženými. V tom vidím současné špatné nastavení společnosti.